

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1976

N:o 28

Nr 28.

GRUNDSKOLFÖRORDNING

för landskapet Åland.

Utfärdad efter inhämtande av Ålandsdelegationens utlåtande
den 24 juni 1976.

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

I denna förordning avses med grundskollagen landskapslagen den 2 juli 1970 om grunderna för skolväsendet (28/70) och med rikets grundskollag rikets lag den 26 juli 1968 om grunderna för skolsystemet (FFS 467/68).

Stadgandena i denna förordning tillämpas på grundskolan och till denna hörande specialklasser. Beträffande förskola och barnträdgård gäller, med i denna förordning nämnda undantag, vad om dem särskilt stadgas.

I denna förordning nämnd undervisning i annat språk än svenska får ej meddelas utan att den kommun som upprätthåller skolan eller samtliga medlemskommuner i kommunalförbund som är huvudman för denna givit sitt samtycke till undervisningen.

2 §.

Undervisning och fostran i grundskolan skall anpassas till elevernas ålder och förutsättningar.

Undervisningen i grundskolan är offentlig. Föreståndare och klassens lärare har, när så är behövt med hänsyn till skolans arbete, rätt att begränsa åhörarnas antal.

3 §.

Skolnämnd bör minst två veckor innan läsårets arbete inledes på lämpligt sätt meddela elevernas målsmän därom.

4 §.

Såsom skolarbetsdag anses dag som överensstämmer med arbetsordningen. Dessutom får såsom arbetsdagar räknas höstterminens begynnelse och terminernas avslutningsdagar. Avbrytes arbetsdag av särskilda skäl får de återstående timmarna hållas senare, dock så att elevernas arbetsdagar icke därigenom förlänges utöver vad som är stadgat.

5 §.

Julferien omfattar minst elva dagar och påskferien fem dagar. Sportlovet, som förlägges till en av landskapsstyrelsen fastställd tid omfattar högst sex vardagar.

Lördagarna är lov dagar, såframt icke lördag är avslutningsdag för skolarbetet eller utöver söndagen någon annan veckodag är helgdag eller landskapsstyrelsen av särskilt skäl bestämmer annorlunda. Andra lov dagar kan även förekomma under läsåret, och de skall för skolans samtliga klasser och om möjligt för kommunens samtliga skolor förläggas till samma dag.

Under ferierna gives icke hemuppgifter förutom uppgifter som hänför sig till underkänt betyg i något ämne.

6 §.

Har skolarbetet till följd av epidemi eller av annan orsak varit avbrutet eller inletts senare än stadgat, skall antalet lovdagar i skäligen omfattning inskränkas och vid behov undervisningstiden förlängas dock med högst sex arbetsdagar.

7 §.

Dagens arbete inleds med en kort morgonsamling, vid vilken behandlas för personlighetens utveckling betydelsefulla ämnen som ansluter sig till elevernas liv samt till skolan och samhället, och vartill kan höra psalmsång eller annan unison sång eller musik. Morgonsamlingens program skall på ett positivt sätt ansluta sig till den religiösa eller den etiska fostran som gives i skolan.

Efter morgonsamlingen följer lektionerna, vilka pågår sextio minuter. Av en lektion användes minst fyrtiofem minuter till med arbetsordningen överensstämmande undervisning, och minst tio minuter till rast. Lunchrast hålles utan att den tid som skall användas för undervisning förkortas och rasten bör omfatta minst trettio minuter. Om det på grund av det ämne som skall undervisas eller arbetsmetod, som användes vid undervisningen, eller av annan särskild orsak är ändamålsenligt, kan den arbetstid som motsvarar en skoldag disponeras även på annat sätt, men arbetsdagen får icke förkortas.

Utom skolans dagliga arbetstid kan för eleverna anordnas frivillig klubbverksamhet, som främjar skolans arbete.

I grundskolan kan ordnas elevkårsverksamhet.

8 §.

I slutet av höstterminens arbetsperiod hålles en julfest och i slutet av vårterminens arbetsperiod en avslutningsfest. Under läsåret anordnas såvitt möjligt utställning av elevarbeten.

9 §.

Lärarkåren kan utfärda ordningsregler för skola och elevhem. Innan ordningsregler utfärdas eller ändras, bör yttrande inhämtas av elevkåren såvida elevkårsverksamhet är organiserad vid skolan, av grundskolorrådet i fråga om ordningsregler för

högstadieskola samt av elevhemmets förestandare i fråga om ordningsregler för elevhem. Utfärdade ordningsregler skall meddelas skolnämnden till kännedom. Beträffande särskilda ordningsfrågor kan lärarkåren när så prövas lämpligt anhålla om principbeslut av skolnämnden.

2 kap.

Undervisningen.

10 §.

På låg- och mellanstadiet undervisas i svenska, matematik, engelska, religionskunskap, hembygdskunskap, samhälls- och medborgarkunskap, historia, geografi och biologi samt i musik, teckning, textil- och teknisk slöjd och gymnastik. I årskurs sex, eller enligt särskilt beslut av landskapsstyrelsen även i årskurs fem kan såsom tillvalsämne läsas finska. I läroplanen kan även ingå studieteknik och handledning.

11 §.

Obligatoriska ämnen på högstadiet är svenska, matematik, engelska, religionskunskap, historia, samhälls- och medborgarkunskap, geografi, biologi, fysik och kemi samt musik, teckning, slöjd, hemkunskap och gymnastik. I läroplanen skall ingå yrkesorientering och annan handledning.

Tillvalsämnena är finska, tyska, franska, ryska, ekonomi, teknik, konst eller andra ämnen.

Antalet veckotimmar i obligatoriska ämnen och tillvalsämnena fastställs i läroplanen.

12 §.

På högstadiet kan ingå alternativa kurser av olika omfattning i matematik, fysik, kemi, engelska och finska samt i andra främmande språk enligt vad som anges i läroplanen.

13 §.

Vid undervisningen skall följas en av landskapsstyrelsen utfärdad läroplan vari anges läroämnena, antalet veckotimmar i olika ämnen, lärokurser, högstadiets nivågrupperade kurser och tillvalsämnena samt skolarbetets allmänna organisation. Till läroplanen kan fogas erforderliga anvisningar.

Anhållan om rätt att avvika från läroplanen handlägges på sätt som i 14 § angående årsplanen är stadgat.

För varje skola uppgöres läsårsvis en årsplan. I årsplanen skall ingå behövliga uppgifter om skolans arbetstid och om växelkurser, uppgifter om läroböcker, fördelning i undervisningsgrupper, arbetsordning för klasser, grupper och lärare, om stödundervisningen, om lägerskola, om arbete i elevklubbar och ungdomsklubbar, om klassföreståndare samt antalet veckotimmar för varje lärare och timplärare.

14 §.

Skolans föreståndare uppgör i samråd med skolans övriga lärare förslag till årsplan, vilket tillställs skolnämnden för godkännande, varefter förslaget underställes skolinspektören för fastställelse. Kan skolinspektören ej fastställa planen, bör han återsända planen för förnyad behandling med bifogande av erforderliga anvisningar. Fastställer skolinspektören icke heller den nya planen, skall han underställa ärendet landskapsstyrelsen för avgörande.

Vid fastställande av årsplan äger skolinspektören befogenhet att göra de ändringar som gällande stadganden och bestämmelser förutsätter, utan att återsända planen för ny behandling.

15 §.

Vid undervisningen användes av landskapsstyrelsen godkända läroböcker. Dock kan i högstadiet och vid specialundervisning med skolinspektörens tillstånd även andra lämpliga böcker användas såsom läroböcker, om för ändamålet av landskapsstyrelsen godkänd lämplig lärobok icke finnes.

16 §.

Elevernas arbetstid i skolan omfattar i första och andra årskurserna 19—21 timmar, i tredje och fjärde årskurserna 23—25 timmar, i femte och sjätte årskurserna 27—29 timmar samt i sjunde, åttonde och nionde årskurserna 30 timmar per vecka.

Stödundervisning kan meddelas utöver i 1 mom. stadgat maximiantal lektioner.

Elevs arbetsdag får i regel omfatta i första och andra årskurserna högst fem lektioner, i tredje till och med sjätte årskurserna

högst sex lektioner samt i högstadiet högst sju lektioner.

17 §.

I hjälpskola eller klass omfattar elevernas arbetstid i första och andra årskursen 19—21 veckotimmar, i tredje och fjärde årskursen 21—25 veckotimmar, i femte och sjätte årskurserna 24—26 veckotimmar samt i därpå följande årskurser 27—30 veckotimmar. Dessutom kan elev erhålla stödundervisning.

18 §.

Klass eller undervisningsgrupp får omfatta högst trettiotvå elever. Vid information i storklass eller då självinstruerande läromedel användes får likväl flere klasser eller grupper sammanföras till gemensam undervisning. Undervisningsgrupp i vilken ingår elever i första eller andra årskursen får omfatta högst tre årskurser och annan undervisningsgrupp högst fyra årskurser.

I skola med en lärare undervisas alla årskurser gemensamt.

Från och med tredje årskursen kan i gymnastik, gossar och flickor undervisas åtskilt. Särskilda grupper kan dessutom bildas för textilslöjd och teknisk slöjd. I gymnastik undervisas på högstadiet gossar och flickor i skilda grupper. Detsamma gäller vid behov i arbetsövningar i praktiska läroämnen.

Då gossar och flickor undervisas för sig, eller då särskilda grupper i slöjd bildas skall elever av samma kön eller med samma slöjd inom samma årskurs vilka annars hör till olika undervisningsgrupper sammanföras till gemensam undervisningsgrupp i den utsträckning stadgandena om undervisningsgruppernas storlek det medger. Elever, som hör till olika årskurser får undervisas tillsammans i enlighet med vad i 1 mom. stadgas.

19 §.

Undervisningsgrupp i slöjd och vid arbetsövningar i andra praktiska ämnen samt i elevlaboratorier i biologi, fysik och kemi får omfatta högst 16 elever. Vid arbetsövningar i hemkunskap, får undervisningsgrupp dock delas om denna består av flera än 16 elever. Elever i samma årskurs sammanföres härvid till gemensamma grupper.

På högstadiet får likväl olika klasser bilda särskilda grupper då detta befinnes ändamålsenligt.

20 §.

Läroavdelning får delas i två grupper för undervisning i svenska och matematik under sammanlagt tre veckotimmar om i undervisningsgrupp ingår elever från första eller andra årskursen och elevantalet är minst 25, eller om undervisningsgrupp är sammansatt enbart av elever från första eller andra årskursen och elevantalet är minst 20.

21 §.

Vid undervisning i engelska får läroavdelning, till vilken hör elever i tredje eller fjärde årskursen och som omfattar minst 25 elever, delas i två grupper. Undervisningsgrupp i engelska får i allmänhet omfatta elever från högst två årskurser. Ingår i undervisningsgrupp mer än en årskurs, får gruppen i sin tur uppdelas i två grupper, förutsatt att elevernas antal är minst 20. Elevgrupp om minst tio elever, som läser engelska första året, får icke sammanföras med annan årskurs.

Vid undervisning i finska får undervisningsgrupp omfatta högst 20 elever.

Har undervisningsgrupp enligt 1 mom. delats vid språkundervisning på grund av antalet årskurser eller elevantalet får motsvarande delning företagas vid undervisningen i svenska och matematik under sammanlagt lika många timmar i veckan som språkundervisning meddelas.

22 §.

Elever som deltar i olika nivågrupperade kurser får undervisas i särskilda grupper, såvida sådan grupp kommer att omfatta minst åtta elever. Grupp i nivågrupperad kurs får fortsätta följande läsår, såvida gruppen vid läsårets början omfattar minst fyra elever.

Undervisningsgrupp i tillvalsämne får bildas om den kommer att omfatta minst åtta elever. Gruppen får fortsätta under följande läsår såvida den vid läsårets början omfattar minst fyra elever.

Elever i samma årskurs, vilka läser samma nivågrupperad kurs eller samma tillvalsämne sammanföres från olika klasser

till gemensam undervisningsgrupp i den utsträckning stadgandena och undervisningsgrupps storlek det medger. Elever från olika årskurser får sammanföras i den mån det prövas lämpligt.

Elev med fallenhet för musik kan lämna ordinarie undervisning i annat ämne för att erhålla undervisning av särskild lärare i instrumentalmusik.

23 §.

I klass på låg- eller mellanstadiet skall i allmänhet samma lärare handha minst hälften av klassens undervisning.

24 §.

Målsman för elev i sjätte årskursen skall ges tillfälle att i samråd med eleven för denne välja i 12 § avsedda nivågrupperade kurser samt tillvalsämnen för högstadiet. Skolans föreståndare skall senast inom mars månad tillställa berörda målsmän utredning om vilka nivågrupperade kurser och tillvalsämnen som finnes att välja mellan i högstadiet samt om målsmännen så önskar en bedömning av elevens möjligheter till framgång i fråga om olika alternativ. Målsman skall meddela skolan sitt val före den 20 nästföljande april. Har målsmans meddelande icke inkommit före denna tidpunkt eller kan vald undervisning icke ordnas, får högstadieskolans rektor avgöra frågan, sedan han vid behov berett målsman tillfälle att framföra sin åsikt. Val av nivågrupperade kurser och tillvalsämnen gäller för en årskurs i sänder. För nionde årskurs får tyska, franska eller ryska väljas endast av elev som i lägre årskurs läst språket i fråga.

Flyttar elev, som uppflyttats till sjunde årskurs, före höstterminens början till annat högstadiedistrikt, skall målsman, när han anmäler eleven till det nya högstadiedistriktets skola, förete utredning om elevens framsteg, samt valda kurser och ämnen. Erfordras val av kurser och ämnen i den nya skolan, skall valet ske vid tidpunkten för anmälan, såvida icke rektor medger betänketid. Beträffande rektors rätt att välja kurs eller ämne för eleven tillämpas stadgandena i 1 mom.

Högstadieelev, som byter skola och som redan deltagit i nivågrupperad kurs eller i undervisning av ett tillvalsämne, skall så-

vitt möjligt beredas tillfälle att fortsätta samma undervisning.

25 §.

Då vald lärokurs med hänsyn till elevs resultat bör utbytas mot annan nivågrupperad kurs i samma ämne eller valt tillvalsämne utbytas mot ett annat, skall rektor tillstålla målsman motiverat förslag till utbyte. Har målsman icke inom 14 dagar samtyckt till ändringen, får skolnämnden på förslag av skolans rektor besluta om utbytet. Ändringen verkställs från början av följande termin, såvida icke vägande skäl gör en övergång vid annan tidpunkt lämplig.

26 §.

Elev i tredje eller fjärde årskursen, vars allmänna framsteg i skolan är synnerligen svaga eller vilken har tydliga läs- och skrivsvårigheter, kan befrias från undervisningen i engelska, likaså elev i högre årskurs, som uppenbart saknar förutsättningar att följa undervisning i engelska. Elev som byter skola och som tidigare ej erhållit undervisning i engelska, kan enligt prövning befrias från undervisning i detta språk.

I 1 mom. avsedda elever skall såvitt möjligt beredas undervisning i annat ämne än engelska.

Förslag om befrielse från undervisning i engelska gives av skolans föreståndare, sedan elevens målsman beretts tillfälle att framföra sin åsikt i frågan.

Beslut om befrielse fattas av skolnämnden och tillämpas antingen från terminens början eller från dess slut.

Med stöd av läkarintyg kan skolas föreståndare befria elev från undervisning i visst ämne, ifall deltagande i undervisningen på grund av sjukdom, lyte eller men bereder eleven oskäligen svårigheter. Tillfällig befrielse från deltagande i gymnastik eller praktiskt ämne kan av giltigt skäl beviljas av läraren i ämnet.

27 §.

Stödundervisning, som i allmänhet omfattar högst två veckotimmar per klass, kan med målsmans samtycke ordnas för elev som tillfälligt blivit efter i skolarbetet eller som av annan orsak behöver sådan under-

visning. Landskapsstyrelsen utfärdar vid behov anvisningar angående nämnda undervisning.

För läropliktiga barn som icke behärskar svenska skall skolan ordna stödundervisning i nämnda språk, vilken undervisning med hänsyn till elevens behov får omfatta högst sex årsvekotimmar. Finns inom kommun flere elever som behöver stödundervisning, bör de i mån av möjlighet erhålla gemensam sådan.

28 §.

Elev som måste vänta i skolan på grund av skolskjuts eller annan av skolarbetet orsakad omständighet, skall ges möjlighet att där under tillsyn utföra hemuppgifter eller bedriva andra studier.

29 §.

Anmälan om att elev med stöd av 8 § religionsfrihetslagen (FFS 267/22) skall befrias från den allmänna religionsundervisningen i skolan skall elevs målsman göra hos skolans föreståndare, som på grund härav befriar eleven från nämnda undervisning samt underrättar skolnämnden därom.

Önskar målsman att elev, som befriats från skolans allmänna religionsundervisning skall erhålla en med sin trosbekännelse överensstämmande religionsundervisning skall han skriftligen meddela därom hos skolnämnden vilken, såvida i 11 § 2 mom. grundskollagen stadgade förutsättningar föreligger, äger bereda eleven undervisning enligt hans trosbekännelse.

I 11 § 1 mom. grundskollagen avsedd undervisning i religionernas historia och sederlära skall meddelas under en tid, som motsvarar minst en årsvekotimme.

3 kap.

Läropliktiga barn och elever.

30 §.

Skolnämnd skall föra register över samtliga i kommunen bosatta läropliktiga barn och tillse att registret fortlöpande motsvarar rådande förhållanden. De barn som under kalenderåret fyller sju år skall före utgången av juni månad införas i registret. Skolnämnden i högstadiedistrikt skall på motsvarande sätt föra register över läropliktiga barn inom distriktet, och före utgången

av juni månad i registret införa de barn som intagits i högstadieskola.

I 45 § folkskollagen nämnda registermyndigheter äger på begäran ge skolnämnd i kommun förteckning över inom kommunen bosatta barn som under ifrågavarande kalenderår fyller sju år. I förteckningen skall även ingå uppgifter om äldre barn i läropliktåldern, vilka inflyttat eller utflyttat sedan föregående förteckning överlämnades. Motsvarande uppgifter om in- eller utflyttade läropliktiga barn i högstadieskolans åldersklasser skall på begäran inlämnas till skolnämnden i högstadiedistriktet.

Föreståndare för lokal skola skall utan dröjsmål till skolnämnden i högstadiedistriktet översända uppgifter om elever som uppflyttats från sjätte årskursen samt om elever, som i nämnda årskurs i vårterminsbetaget erhållit villkor respektive blivit godkända i villkorsförhör.

Har läropliktigt barn intagits som elev i annan skola än i skolan i dess eget distrikt äger föreståndaren för sistnämnda skolan därom anmäla hos skolnämnden i den kommun där barnet är läropliktigt, eller, ifråga om elev på högstadiet, hos behörig skolnämnd. Lämnar läropliktig elev skolan skall förenämnda anmälan ofördröjligen göras.

Skolnämnd i kommun skall uppgöra förslag till de läropliktiga barnens skolgång på låg- och mellanstadiet under det kommande läsåret samt i god tid tillstålla föreståndaren för varje grundskola förteckning över de barn som skall intagas i vederbörande skola.

Skolnämnd i kommun skall inom januari månad till landskapsstyrelsen anmäla syn- eller hörselskadade barn, som under kalenderåret fyller sex år.

31 §.

Föreståndare för lokal grundskola respektive rektor för högstadieskola skall kontrollera att i förteckningen över läropliktiga elever upptagna barn infunnit sig i skolan vid höstterminens början. Har läropliktig elev uteblivit, skall anmälan därom göras hos skolnämnden, som skall vidtaga av saken påkallade åtgärder.

32 §.

Anhållan om uppskov med skolgången eller befrielse från läroplikten skall i god tid

före läsårets början insändas av målsman till vederbörande skolnämnd, vilken utan dröjsmål bör upptaga ärendet till behandling.

33 §.

Frågan om befrielse från läroplikt på grund av sjukdom, handikapp eller psykisk särart avgöres av skolnämnden sedan läkarutlåtande inhämtats. Läkarutlåtande skall utskrivas enligt fastställt formulär. Beviljas befrielse på grund av psykisk särart skall skolnämndens beslut underställas skolinspektören för fastställelse.

Skolnämnd skall meddela vederbörande socialnämnd om befrielse från läroplikt och om orsakerna därtill.

34 §.

Till första årskurs i grundskola intages i allmänhet endast barn, som uppnått läropliktsåldern. Barn som är äldre än sju år intages i den årskurs som är avsedd för deras åldersgrupp. Dock kan sexårigt barn intagas i skolan, försåvitt barnet uppnår föreskriven ålder före den 1 därpåföljande juni, samt skolläkaren efter det barnet genomgått vederbörlig skolmognadsprövning förordar att barnet intages och plats finnes i skolan.

Elev som söker inträde i annan än grundskolans första årskurs bör inneha godkänt betyg från föregående årskurs. Saknas sådant betyg, bör förhör, som visar att eleven innehar kunskaper som motsvarar årskursens behov hållas i skolan.

I skola med en lärare intages nya elever till första årskursen endast vartannat år. Härvid kan efter vederbörlig skolmognadsprövning till årskursen även intagas sexårigt barn vilket före första arbetsårets utgång fyller sju år. Intagning bör i regel ske på jämna årtal.

35 §.

Barn har rätt till inträde i grundskola i det distrikt där det bor. Föreligger godtagbara skäl har barn rätt till inträde i grundskola inom annat skoldistrikt än sitt eget, om landskapsbidrag för lärartjänst icke därigenom bortfaller i det distrikt barnet tillhör eller bli obehövlig eller i det andra distriktet en icke behövlig tjänst måste inrättas eller tilläggsutrymme anskaffas.

Elev, som flyttat till distrikt eller skolområde vars skola saknar sådan ämnesgrupp att elever på ett ändamålsenligt sätt skulle kunna fortsätta sin skolgång har rätt att fortsätta skolgången i det distrikt eller skolområde, han tidigare tillhörde, eller att under i 1 mom. nämnda förutsättningar bli intagen i skola i annat distrikt eller skolområde, där av eleven påbörjade kurser kan fortsättas.

36 §.

Målsman som anmäler barn till grundskola i annan än hemkommunen, skall förete utredning över att lärartjänst i barnets eget distrikt icke på grund av flyttningen blir överflödigt. Den som anmäler annat barn än sitt eget skall utreda, att barnet är hans fosterbarn eller att han på annan grund är barnets målsman.

Skolnämnden skall utan dröjsmål fatta beslut huruvida i 1 mom. avsett barn skall antagas såsom elev.

37 §.

Är elev förhindrad att besöka skolan, bör målsmannen utan dröjsmål och senast inom tre dagar hos klassläraren, klassföreståndaren eller skolans föreståndare meddela om orsaken till att eleven uteblivit. Har meddelande icke lämnats inom tre dagar skall klasslärare, klassföreståndaren eller skolans föreståndare inhämta upplysning om orsaken till frånvaron och, om giltiga skäl till frånvaro icke föreligger, upplysa målsman om hans skyldighet att tillse att eleven regelbundet besöker skolan.

Vid fortsatt eller upprepad obefogad frånvaro skall skolnämnden uppmana målsmannen att fullgöra sin förenämnda skyldighet. Anteckning om åtgärden skall göras i skolnämndens protokoll.

Vid fortsatt obefogad frånvaro skall skolnämnden, beroende på omständigheterna, göra anmälan hos socialnämnden eller alla männa åklagaren eller hos vardera för vidtagande av åtgärder, eller om eleven icke är läropliktig, skilja honom från skolan. Tillhör läropliktig elev annan skolnämnds förvaltningsområde skall meddelande om vidtagen åtgärd lämnas till denna skolnämnd.

Arbetsgivare får icke hålla läropliktigt barn i arbete under skoltid, däri inberäknat den tid som färden till och från skolan krä-

ver, icke heller ålägga barnet så mycket arbete, att det icke får tillräckligt tid för hemuppgifter och fritidssysselsättning.

38 §.

Iakttar elev icke ordningen i skolan eller uppför han sig annars olämpligt eller är han värdslös i sitt arbete, får lärare tillrättvisa honom eller efter att ha hört eleven, utvisa honom ur klassen för högst en halv timme eller ge honom kvarsittning under högst två timmar. Skolnämnd kan efter att ha hört eleven och hans målsman, skilja eleven från skolan för viss tid, minst en och högst tre månader, eller för alltid.

Beslut om relegering skall underställas skolinspektören för fastställelse. Tillhör elev annan skolnämnds förvaltningsområde skall denna underrättas om relegeringen. Vederbörande socialnämnd skall underrättas om relegering för alltid och om orsaken därtill.

Elev som försummat sina hemuppgifter kan kvarhållas i skolan för läsläsning högst en timme åt gången.

Vid kvarsittning eller kvarhållande bör lärare närvara.

39 §.

Elevs uppförande, ordning och uppmärksamhet ävensom kunskaper och färdigheter i olika undervisningsämnen skall bedömas vid varje arbetsperiods utgång varje termin. Betygen skall antecknas i elevförteckningen och varje termin terminsbetyg utges till eleverna. I årskurs 1 avstås vid slutet av höst- och vårterminen samt i årskurserna 2—3 i slutet av höstterminen från bedömning.

Vitsord anges med siffrorna 4—10, varvid 4 avser svaga, 5—6 försvarliga, 7—8 nöjaktiga samt 9—10 berömliga kunskaper och färdigheter.

Elev gives icke vitsord i ämne från vilket han är befriad. Vitsord i uppförande samt i ordning och uppmärksamhet antecknas icke i dimissionsbetyg eller skiljebetyg.

Läraren i vederbörande ämne besluter om vitsord i ämnet. Vitsord i uppförande samt i ordning och uppmärksamhet bestäms av klassläraren eller, om flere lärare undervisar i klassen, av dessa gemensamt.

Då elev inhämtat grundskolans kunskapsmätt utfärdas för honom dimissionsbetyg. Dimissionsbetyg undertecknas av klassfö-

reståndaren samt av skolans rektor. Till riktigheten bestyrkt avskrift av dimissionsbetyg skall finnas i skolans arkiv.

Meddelas i något ämne undervisning enligt kurser av olika omfattning, skall kursens omfattning anges i betyget.

Avgår elev från skolan innan han har inhämtat hela dess lärokurs utgives till honom skiljebetyg, om hans målsman därom anholder.

Formulär för betyg fastställs av landskapsstyrelsen.

40 §.

Elev som i alla undervisningsämnen erhållit minst vitsordet 5, uppflyttas vid läsårets slut till följande årskurs. Elev som i ett eller två ämnen erhållit vitsordet 4 kan uppflyttas till följande årskurs efter godkänt förhör i dessa ämnen. Den som erhållit vitsordet 4 i tre eller flera ämnen kvarstannar i årskursen.

Landskapsstyrelsen beslutar därom, när betyget 4 i visst ämne eller viss alternativkurs icke skall medföra kvarstannande eller hinder för erhållande av dimissionsbetyg. Likaså beslutar landskapsstyrelsen därom, vilka ämnen som skall bedömas med gemensamt betyg, i vilka ämnen flere betyg skall givas och vilka ämnen som skall betraktas som ett enda i fråga om uppflyttning från årskurs, samt ger övriga behövliga anvisningar om betygsättning och elevbedömning.

Elev kan på anhållan tillåtas kvarstanna i årskursen, om kvarstannandet anses ändamålsenligt med hänsyn till elevens allmänna framsteg i skolan.

Villkorsförhör anordnas för elever i årskurserna 1—5 den sista vardagen i juli och för elever i årskurserna 6—9 den första och den sista vardagen i juli. Skolans föreståndare kan på målsmans begäran då vägande skäl föreligger, besluta att enskilt villkorsförhör skall äga rum även vid annan tidpunkt.

Om uppflyttning av elev och om utgivande av avgångsbetyg beslutar skolans föreståndare och klassens lärare gemensamt, och om godkännande av villkorsförhör föreståndaren i samråd med vederbörande lärare.

Finner landskapsstyrelsen att beslut om betyg för eller uppflyttning av elev är uppenbart oriktig, kan vederbörande lärare ålägg-

gas att verkställa ny bedömning. Landskapsstyrelsen kan även fastställa, vilket betyg eleven skall erhålla, eller om han skall uppflyttas från årskursen.

41 §.

Önskar någon som icke är elev i grundskola i särskild examen avlägga prov över grundskolans lärokurs eller del därav och med stöd härav erhålla betyg, skall han anmäla sig hos en rektor för grundskolans högstadium. Förhöret förrättas av de lärare eller timplärare som skolinspektören här till förordnat. Såvitt den förhörda kunskaper och insikter motsvarar grundskolans lärokurser, utfärdar rektorn åt honom ett betyg häröver enligt formulär, som fastställts av landskapsstyrelsen. Avlägges examen för erhållande av dimissionsbetyg från grundskolan, skall skolinspektören förordna de examinerande lärarna. Dimissionsbetyg undertecknas av skolans rektor och av person som här till förordnats av skolinspektören. Har den som skall förhöras erhållit avgångsbetyg, från folkskola eller avlagt prov över en därmed jämställd lärokurs, skall han för att få dimissionsbetyg från grundskolan vid förhör visa sig äga de kunskaper som på grundskolans högstadium kräves i svenska, engelska, historia, samhälls- och medborgarkunskap, matematik, fysik, kemi, biologi och geografi.

Skolas föreståndare kan låta elev undergå prövning i en mera omfattande alternativkurs eller i annat tillvalsämne än i vars undervisning han tidigare deltagit. För sådan prövning gäller i tillämpliga delar vad i 1 mom. är stadgat.

Närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf utfärdas av landskapsstyrelsen.

4 kap.

Understöd till elever.

42 §.

Till envar elev gives gratis endast ett exemplar av varje lärobok under hans skoltid.

Elev som lämnar skolan innan den lärokurs en bok omfattar har hunnit genomgå, äger rätt att i skola, där han fortsätter sin skolgång, erhålla en lärobok i samma ämne, ifall han återlämnat den tidigare erhållna läroboken till den förra skolan.

43 §.

Skolnämnd bör i god tid före skolarbetets början, vid behov efter samråd med elevernas målsmän, vidtagna behövlige åtgärder för elevernas befordran till skolan och inkvartering. Är målsman missnöjd med vidtagna åtgärder skall ärendet underställas kommunens styrelse.

44 §.

Frambefordran av elever till och från skola bör ordnas så att skolgången icke blir oskäligt tröttande för eleverna.

Färden från och till skolan, väntetiden inräknad, bör i allmänhet icke taga mer än sammanlagt två timmar per dag i anspråk för elev på låg- eller mellanstadiet och tre timmar på högstadiet. Väntetiden bör så långt det är möjligt inskränkas, särskilt i fråga om yngre elever och elever med lång skolväg.

45 §.

Skolmältid skall erbjuda allsidig näring och vara tillräckligt omväxlande. Den bör tillgodose minst en tredjedel av elevernas dagliga näringsbehov.

46 §.

Landskapsstyrelsen utfärdar vid behov närmare anvisningar om skolskjutsar och skolmältider.

5 kap.

Fastigheter och lösöre.

47 §.

Skoltomt bör vara lämpligt belägen och omfatta ett tillräckligt stort område, där byggnader och lekplan kan placeras ändamålsenligt och där dränering och vattentillgång kan ordnas. Platsen bör erbjuda en hälsosam och lugn miljö och såvitt möjligt vara belägen nära bosättning. Även trafiksäkerhetens krav bör beaktas.

48 §.

Skolas byggnader och tomt skall hållas i ändamålsenligt skick. Skolbyggnader skall underhållas väl. Skolas område bör i regel vara inhägnat.

49 §.

Skolas utrustning bör fortlöpande kompletteras så att den motsvarar de krav som skolans verksamhet ställer.

Skolas bibliotek omfattar handbibliotek och lånebibliotek för eleverna samt lärarbibliotek. Delar av biblioteket kan placeras som klassbibliotek i klassrum eller ämnesrum. Lärarbiblioteket bör i behövlig omfattning innehålla litteratur rörande allmänna pedagogiska frågor och undervisning i olika ämnen samt skolförvaltning. Lånebiblioteket skall hållas öppet för lån på bestämda tider. Är kommunens allmänna bibliotek placerat i skolbyggnaden eller i dess närhet och biblioteket kan utnyttjas för skolans behov, behöver icke lånebibliotek inrättas vid skolan.

50 §.

Tillstånd att använda skollokal för annat ändamål än skolans egna behov skall i god tid sökas hos skolnämnden. Skolnämndens beslut skall meddelas sökanden samt vid bifall även skolans föreståndare. Vardera äger rätt att senast på den femte dagen efter delgåendet hos skolnämnden kräva att ärendet överlämnas till skolinspektörens avgörande. Skolinspektören får ändra eller upphäva skolnämndens beslut endast om det strider mot lag, förordning eller skolstadgan eller icke tillkommit i laga ordning.

Tillstånd får icke beviljas för sammankomster som skulle medföra oskälig olägenhet för skolan eller för någon som bor i lägenhet i anslutning till skolbyggnaden.

51 §.

Skolans lokaliteter eller tomt får icke utan landskapsstyrelsens tillstånd varaktigt användas för annat än avsett ändamål.

Önskar kommun använda överflödig skolbyggnad för i 82 § 2 mom. folkskollagen avsett särskilt ändamål, äger den, bifogande behövlig detaljerad utredning beträffande användning och andra omständigheter, hos landskapsstyrelsen ansöka om tillstånd därtill.

I skolbyggnad, som övertagits för i 82 § 2 mom. folkskollagen avsedd annan användning, får kommun på egen bekostnad utföra erforderliga ändrings- och grundförbättringsarbeten, under förutsättning att byggnaden på kommunens bekostnad försättes i

för skolverksamhet ändamålsenligt skick, ifall den på nytt behövs för skolbruk.

52 §.

Då uppförande av ny skolbyggnad eller tillbyggnad, ändring eller grundförbättring av befintlig byggnad planeras, bör en noggrann utredning göras beträffande byggnadsbehovet. Utredningen verkställs av skolnämnden tillsammans med skolinspektören. Anses byggnadsprojektet behövt skall byggnadsprogram uppgöras. Landskapsstyrelsen utfärdar anvisningar rörande byggnadsprogram och därtill ansluten utredning om byggnadsbehov.

53 §.

Byggnadsprogram godkännes av kommunens fullmäktige, varefter kommunen hos landskapsstyrelsen bör ansöka om fastställelse av programmet. Fastställelse av program för grundförbättring behöver likväl icke sökas. Landskapsstyrelsen har rätt att vid fastställelsen göra de ändringar i byggnadsprogrammet, som gällande stadganden och föreskrifter förutsätter.

54 §.

På basen av byggnadsprogrammet skall huvudritningar, omfattande situationsplan samt plan-, skärnings- och fasadritningar uppgöras, samt arbetsbeskrivningar utarbetas.

Innan arbetet påbörjas, bör landskapsstyrelsens fastställelse av ritningar och arbetsbeskrivningar införskaffas, vid äventyr att för arbetet avsett byggnadsunderstöd och amorteringslån enligt landskapsstyrelsens prövning helt eller delvis förvägras.

6 kap.

Specialundervisning.

55 §.

Specialundervisning meddelas i hjälpskola eller hjälpklass, i observationsklass, i andra specialklasser, i särskilda specialskolor eller på annat ändamålsenligt sätt.

Vad som i denna förordning är stadgat om hjälpskola gäller i tillämpliga delar hjälpklass.

56 §.

Hjälpskola är en skola, där specialundervisning meddelas utvecklingsstörda eller sent utvecklade barn.

Till hjälpskola överför skolnämnden med skolinspektörens medgivande elev, som icke gjort skäligen framsteg i vanlig klass och som vid psykologisk undersökning konstaterats vara psykiskt lindrigt utvecklingsstörd eller sent utvecklad.

Till hjälpskola kan överföras elev, som under minst ett läsår erhållit undervisning i vanlig grundskolklass. På särskilda skäl kan till hjälpskola överföras elev som icke besökt grundskola under ett läsår.

Innan skolnämnd beslutar om överförande till hjälpskola bör överläggning med elevens målsman ha ägt rum samt eleven undersökts psykologiskt och vid behov även medicinskt.

57 §.

I hjälpskola meddelas undervisning i samma ämnen som i grundskolan. Undervisningen och lärokurserna skall anpassas till elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen. Skolans fostran skall särskilt sträva till att stärka elevernas självtillit och initiativförmåga.

På högstadiet skall undervisningen förbereda eleverna för uppgifter i samhället och i praktisk verksamhet.

58 §.

I hjälpskola får undervisningsgrupp omfatta högst femton elever, såvida icke landskapsstyrelsen i enskilt fall godkänner ett högre elevantal. Omfattar undervisningsgrupp elever från minst fyra årskurser, får elevantalet icke överstiga tio, eller åtta elever, då i sådan undervisningsgrupp ingår elever från högstadiet.

59 §.

Vid undervisning i gymnastik och i musik samt i slöjd eller andra praktiska ämnen får elever från olika undervisningsgrupper sammanföras till gemensam undervisning, såvida gruppen i gymnastik eller i musik kommer att omfatta högst tjugo eller i andra ämnen högst femton elever och i gruppen ingår elever från högst fyra på varandra följande årskurser.

Vid undervisning i samtliga ämnen kan, då det provas ändamålsenligt, elever i hjälpklass sammanföras med andra elever i grundskola i gemensam undervisningsgrupp, såvida gruppens elevantal icke överskrider för sådan undervisningsgrupp i hjälpklass gällande maximum.

Undervisningsgrupp i tillvalsämne får bildas i hjälpskola om gruppen omfattar minst fem elever.

60 §.

Elev i hjälpskola som gör tillräckliga framsteg, kan av skolnämnden med skolinspektörens medgivande överflyttas till vanlig klass i grundskola, som motsvarar elevens utvecklingsnivå. Därförinnan skall elevens målsman höras.

61 §.

Hjälpskola skall vid behov befrämja sina tidigare elevers strävanden att anpassa sig i samhället och i praktisk verksamhet.

62 §.

Vid skola kan inrättas observationsklass för elever med avvikande beteende.

Till observationsklass överför skolnämnden med skolinspektörens medgivande elev som icke kan anpassa sig till verksamheten i skolan men som icke behöver överflyttas till annan specialundervisning. Beslut om överförande skall föregås av överläggning med målsman samt av psykologisk utredning och vid behov läkarundersökning.

Elev i observationsklass kan av skolnämnd med skolinspektörens medgivande överföras till vanlig klass, sedan elevens målsman hörts i ärendet.

63 §.

I observationsklass får undervisningsgrupp omfatta högst tio elever men åtta elever då klassen omfattar elever från minst fyra årskurser och i undervisningsgruppen ingår elever från högstadiet, såvida icke landskapsstyrelsen i enskilt fall godkänner ett högre elevantal.

Vid undervisning i gymnastik och i musik samt i slöjd och andra praktiska ämnen får elever från olika undervisningsgrupper sammanföras till gemensam undervisning, såvida gruppen i gymnastik eller i musik

omfattar högst tjugo elever och i andra ämnen högst tio elever samt i gruppen ingår elever från högst fyra på varandra följande årskurser.

Vid undervisning i samtliga ämnen får, då det provas ändamålsenligt, elever i observationsklass sammanföras med andra elever i grundskola i gemensam undervisningsgrupp.

64 §.

I fråga om specialklass för sent utvecklade elever skall i tillämpliga delar iakttagas vad om hjälpskola är stadgat.

Beträffande specialklass för elever med svag syn och hörsel samt för rörelsehämjade elever och elever med hjärnskadade skall i tillämpliga delar iakttagas vad om hjälpskola är stadgat. Beträffande elevantal tillämpas stadgandena om observationsklass.

Om läroinrättningar för syn- och hörselskadade stadgas särskilt.

För specialklass för syn- eller hörselskadade i grundskola skall stadgandena för statens skolor för syn- och hörselskadade tillämpas i fråga om läroämnen, läroplikt, elevantal i klass och lärares kompetens.

65 §.

Kommun som önskar inrätta hjälpskola eller hjälpklass, som den icke enligt lag är skyldig att upprätthålla, eller annan specialklass eller specialscola eller som önskar inrätta speciallärartjänster för elever med läs- och skrivsvårigheter, talsvårigheter eller andra särskilda svårigheter, skall ansöka om landskapsstyrelsens tillstånd härtill.

7 kap.

Elevhem.

66 §.

Skolnämnden besluter om vilka elever som får plats i elevhem. Målsman som önskar plats för elev i elevhem bör anmäla där om hos skolans föreståndare. Beslut om plats i elevhem är i regel gällande till utgången av påbörjat läsår.

I elevhem får icke mottagas elev som på grund av farlig smittsam sjukdom, vanartighet eller annan orsak utgör fara för kamraterna eller är till men för deras fostran. Förorsa-

kar elev, sedan han intagits, här avsedd fara eller avsett men, skall skolnämnden besluta att han skall uteslutas från elevhemmet.

67 §.

Kan icke alla till elevhem anmälda elever mottagas, skall företråde givas de elever som har de längsta eller besvärligaste skolvägarna, samt yngre elever och elever med svag hälsa.

Elev, som hör hemma i annat skoldistrikt får mottagas i elevhem, såvida han är berättigad att emottagas i elevhem i eget distrikt, eller om särskild orsak det kräver.

68 §.

Uppehålle i elevhem är avgiftsfritt. Målsman är skyldig att förse elev, som bor i elevhem med kläder och skor i tillräcklig mängd.

Skolan bör ordna elevernas resor för besök i hemmen under ledigheter av skäligen längd. Målsmäns besök i elevhem bör på lämpligt sätt främjas.

Elever får icke hållas i elevhem under jul- och sommarlov, ej heller utan tvingande skäl under tiden för annat lov eller för avbrott i skolarbetet, som omfattar minst två dagar.

69 §.

Elev är skyldig att iakttaga ordningen i elevhemmet, följa elevhemsföreståndarens och den övriga personalens anvisningar samt uppföra sig väl.

Iakttagar elev icke ordningen i elevhemmet, eller uppför han sig i annat avseende olämpligt får elevhemsföreståndaren tillrättavisa eleven eller, sedan han hört eleven, bestraffa honom med isolering från kamraterna under högst en timme. Straff och orsak därtill skall antecknas i dagbok.

Bättrar sig icke elev trots elevhemsföreståndarens åtgärder skall denne meddela skolans föreståndare härom. Leder icke heller dennes åtgärder till bättring hos eleven, skall han göra anmälan om saken hos skolnämnden, som kan avvisa eleven från elevhemmet för viss tid eller för alltid. Härvid skall i tillämpliga delar stadgandena i 38 § beträffande relegering iakttagas.

70 §.

I elevhem skall eleverna givas handledning vid utförandet av hemuppgifter, i fri läsning, i hobbyverksamhet och i annan fritidssysselsättning. Ledare för sådan verksamhet kan vid behov anställas.

71 §.

Elevhemsföreståndare skall föra dagbok över verksamheten vid elevhemmet.

8 kap.

Verksamhet under sommaren.

72 §.

Kommun kan ordna sommarkoloniverksamhet för elever enligt anvisningar av landskapsstyrelsen.

73 §.

För elever i grundskola kan under sommarferien ordnas studie- och rekreationsexkursioner, trädgårdsarbete, undervisning i simning, ävensom idrotts- och lägerverksamhet samt fester.

Till ledare för sommarverksamhet, som avses i 1 mom., förordnar skolnämnden en eller flera av de lärare eller timlärare som är villiga att åtaga sig uppgiften. Ledaren för sommarverksamheten skall för varje sommar utarbeta en verksamhetsplan, som skall tillställas skolnämnden för godkännande.

9 kap.

Fritidsverksamhet för ungdom.

74 §.

För främjande av ungdomens fortbildning och kulturella intressen kan skola organisera fritidsverksamhet för ungdom. Verksamheten bör stå i överensstämmelse med skolans allmänna fostrande uppgift, och anordnas för ungdom som avslutat grundskolan. Verksamheten ledes av lärare eller timlärare. Arbetsordning för denna verksamhet utgör en del av skolas årsplan och utarbetas i enlighet med vad därom är stadgat.

Intyg över deltagande i uti 1 mom. nämnd verksamhet bör på begäran utfärdas.

10 kap.

Försöksverksamhet.

75 §.

Landskapet kan för skolväsendets utveckling upprätthålla experimentskola.

Vid försöksverksamhet kan enligt beslut av landskapsstyrelsen avvikelse göras från stadgandena om grundskolans årskurser, läroämnena, läroplan och undervisningsgrupper, lektionernas längd, elevernas arbetstid per vecka samt om betygsättningen.

76 §.

Försöksverksamhet anordnas enligt av landskapsstyrelsen godkänt försöksprogram samt enligt anvisningar utfärdade av landskapsstyrelsen.

77 §.

Skolans föreståndare äger utarbeta redogörelser över försöksverksamheten och över kostnaderna för densamma. Lärare som deltagit i försöksverksamhet skall göra anteckningar om verksamheten enligt givna anvisningar och i fråga om sitt arbetsområde biträda föreståndaren vid uppgörandet av dennes redogörelser.

11 kap.

Sammanträden och möten.

78 §.

Vid skola med minst tre lärare behandlas väsentliga frågor rörande skolans uppgifter och skolarbetets utveckling samt ärenden angående komplettering av läromedel och bibliotek, skolans ordningsregler, framställningar och utlåtanden från lärarkåren samt åtgärder beträffande elev, som icke låter sig rätta med skolans disciplinära medel, vid lärarsammanträde, till vilket skolans lärare och timlärare samt elevhemsföreståndaren skall kallas. När så prövas lämpligt kan skolans övriga personal och representanter för eleverna kallas till överläggningarna. Sammanträde skall alltid hållas ifall flertalet av lärarkåren hos föreståndaren därom anhåller. Vid mindre skolor handlägges dessa ärenden på sätt varom lärarna överenskommit.

Sammanträde för planering av det förestående läsårets arbete skall hållas minst tre dagar innan arbetsperioden börjar.

Vid lärarsammanträde får även andra ärenden behandlas som berör skolans arbete.

Lärarkåren kan för ett läsår åt gången tillsätta ett utskott för att bereda ärenden, som skall behandlas vid lärarsammanträde.

Skolinspektör eller annan representant för skolförvaltningen vid landskapsstyrelsen, skolnämndens ordförande, skolsekreterare, skolläkare, skoltandläkare och skolsköterska äger yttranderätt vid lärarsammanträde.

79 §.

Saknas i skoldistrikt verksam föräldraförening, skall skolnämnd eller grundskoloråd minst en gång per läsår sammankalla målsmän och lärare vid varje skola till möte, gemensamt eller särskilt för varje klass i skolan, samt utse ordförande och fastställa mötesprogram.

80 §.

Skolnämnd äger, enskilt eller i samarbete mellan kommuner respektive mellan kommunalförbund för högstadiet och kommuner, minst en gång årligen sammankalla lärare, timlärare, elevhemsföreståndare, skollärare, skoltandläkare, hälsovårdare och grundskolorådets elevrepresentanter gemensamt eller skilt för sig, till möte för att behandla frågor som rör skolväsendet och dess utveckling samt likaså årligen sammankalla lärare och timlärare för att uppgöra förslag angående vilka läroböcker som skall användas vid undervisningen, uppgöra program för mötena och utse ordförande samt i god tid underrätta skolinspektör om dessa möten.

81 §.

Skolinspektören bör vid behov dock minst vartannat år kalla lärarna vid grundskolorna till sammanträde och bestämma dess program.

Skolinspektören kan kalla ordförandena för och lärarledamöterna i skolnämnderna, ordförandena i grundskolorådet och skolsekreterare till överläggningar.

82 §.

Landskapsstyrelsen kan vid behov till möten kalla lärare, skolföreståndare, ordförande för och lärarledamöter i skolnämnderna.

12 kap.

Skoldistrikt och skolstadga.

83 §.

För grundskolans låg- och mellanstadium samt för specialundervisning av olika slag och för hjälpskolor eller specialklasser av annat slag skall bildas skoldistrikt, vilka kan omfatta delar av kommun, kommunen i sin helhet eller flere kommuner eller delar av dem. Där så prövas lämpligt kan skoldistrikt omfatta endast eleverna i vissa årskurser. Olika årskurser kan hänvisas till olika arbetsplatser inom distriktet.

Distrikt för högstadium inom grundskolan kan inrättas, om varje årskurs på högstadiet kommer att omfatta minst 90 elever. När bosättningens struktur och läge eller trafikförhållanden samt ett ändamålsenligt och ekonomiskt utnyttjande av förefintliga skolbyggnader det förutsätter, kan distrikt för grundskolans högstadium bildas även om varje årskurs kommer att omfatta minst 50 elever.

I skärgårdskommuner kan för viss tid grundskoldistrikt för högstadiet bildas även för ett mindre antal elever.

84 §.

Förslag till skolstadga utarbetas av skolnämnden efter överläggning med skolinspektören. Skolstadga godkännes av kommunens fullmäktige och underställes landskapsstyrelsen för fastställelse.

Anser landskapsstyrelsen att skolstadga bör ändras, skall den uppgöra förslag till ändring och förelägga vederbörande fullmäktige förslaget. Har icke fullmäktige inom fyra månader godkänt förslaget äger landskapsstyrelsen rätt att fastställa ändringen till efterrättelse.

Beträffande bestämmelser i skolstadga om förskola eller barnträdgård skall yttrande av social- och hälsovårdsavdelningen inhämtas, innan stadgan fastställs.

85 §.

Önskar kommuner inrätta gemensamt skoldistrikt eller ordna annan gemensam verksamhet för grundskolan eller är de skyldiga därtill, förfares såsom i landskapslagen om samarbete mellan kommuner är stadgat. Mellankommunal ombudsstämma

äger utarbeta och godkänna skolstadga för samarbetet och underställa den landskapsstyrelsen för fastställelse.

Utser kommun icke representanter till i 1 mom. avsedd mellankommunal ombudsstämma, äger landskapsstyrelsen uppmana kommunen att fullgöra sin skyldighet. Efterkommer kommun icke inom fyra månader uppmaningen, kan landskapsstyrelsen utan kommunens medverkan fastställa skolstadgan.

86 §.

I skolstadga skall ingå bestämmelser om:

1) distriktet för grundskolor samt för specialskolor eller specialklasser, distriktens namn och gränser, skolornas namn och placering,

2) hur specialundervisning skall ordnas,

3) skjutsning, ledsagande, inkvartering och understöd,

4) undervisning i annat språk än svenska,

5) förskola och barnträdgård, samt deras placering och upptagningsområden, såvida förskola och barnträdgård hör till kommunens skolväsende,

6) vad som i övrigt erfordras för skolväsendets ändamålsenliga organisation.

I skolstadgan för Mariehamns stad kan uppgifter om skoldistriktens gränser utelämnas. Landskapsstyrelsen bör likväl underlättas om distriktsgränserna samt om ändring av dessa.

13 kap.

Skolförvaltningen i kommun.

87 §.

På skolnämnd ankommer att:

1) handha planeringen av kommunens skolväsende samt bereda samtliga skolärenden i kommunen, vilka skall handläggas av kommunens styrelse eller fullmäktige,

2) övervaka undervisningen i de skolor som tillhör kommunens skolväsen och giva behövliga anvisningar vid ordnandet av skolarbetet,

3) föra förteckning över läropliktiga barn, tillse att dem bereds möjlighet att gå i skola, övervaka att läroplikten fullgörs, bevilja uppskov med att fullgöra läroplikten, inom januari månad till landskapsstyrelsen anmä-

la syn- eller hörselskadade barn som under kalenderåret fyller sex år, antaga elever till kommunens grundskolor samt bevilja elever i grundskola understöd för skolgång,

4) årligen inom september underrätta det ortodoxa kyrkosamfundets kyrkostyrelse om antalet till det ortodoxa kyrkosamfundet hörande elever i varje grundskola samt om de till detta kyrkosamfund hörande lärarnas namn och adresser,

5) bevilja befrielse från läroplikt samt i särskilda fall skilja elev från skola,

6) besluta om överförande av elev till hjälpskola eller annan specialskola eller specialklass eller om återflyttning av sådan elev, varvid beslutet skall underställas skolinspektören för fastställelse,

7) besluta om huruvida elev skall befrias från undervisning i engelska samt besluta om byte av alternativ kurs eller tillvalsämne,

8) granska och godkänna skolornas årsplaner, samt senast den 23 september underställa årsplanerna skolinspektören för fastställelse,

9) anordna i 78—80 §§ stadgade möten,

10) vid behov göra framställning hos kommunens styrelse om inrättande, ombildning eller indragning av tjänst,

11) utse lärare vid skolorna och, såvida anorlunda icke är stadgat, övrig personal handhar, besluta om utfärdande av utnämningsbrev, bevilja avsked från tjänst och utfärda avskedsbrev samt då skäl därtill föreligger göra framställning om rätt för tjänsteinnehavare att kvarstå i tjänst utöver stadgat avgångsålder.

12) bevilja tjänsteinnehavare eller den som handhar tjänst vid skola tjänstledighet och antaga vikarie för dem, likväl i fråga om lärare, timlärare eller elevhemsföreståndare för högst åtta månader, och därom underrätta skolinspektören, samt, ifall sådan tjänstledighet gäller längre tid, insända ansökan jämte nämndens utlåtande till skolinspektören för avgörande,

13) avge utlåtande angående lärares ansökan om att få handhava avlönad bisyssla samt överlämna ärendet kommunens styrelse för avgörande,

14) på begäran utfärda intyg över tjänsteinnehavares eller tjänsteutövares handhavande av tjänsten och deras uppförande,

15) handlägga ärenden rörande disciplinär bestraffning av tjänsteinnehavare samt ären-

den rörande entledigande från tjänst, avhållande från tjänsteutövning eller skiljande från tjänst, såsom härom är stadgat,

16) besluta om antagande och avskedande av i arbetsförhållande anställd såvida annat icke är stadgat, samt om antagande av aukultant,

17) anordna och övervaka skolskjutsar, ledsagande och inkvartering av eleverna, samt ansvara för att skolmältiderna är ändamålsenligt anordnade,

18) tillse att skolorna förfogar över erforderliga lokaliteter, inventarier och läromedel samt bibliotek, och att lokaler och utrustning är välvårdade samt att skolområde hålles vårdat och snyggt,

19) handha ekonomin för kommunens skolväsande samt årligen utarbeta förslag till budget för skolväsendet,

20) övervaka att sparsamhet iakttages i skolornas hushållning samt att skolornas fasta och lösa egendom inventeras, ävensom vidtaga påkallade åtgärder,

21) behandla ärenden rörande elevdisciplin,

22) tillse att dublettexemplar av elevernas avgångsbetyg förvaras i arkivet,

23) avge statistiska och andra uppgifter samt berättelse och utlåtanden om skolförhållandena i kommunen enligt vad vederbörande myndigheter föreskriver,

24) årligen före den 1 mars till kommunens styrelse och till skolinspektören inlämna verksamhetsberättelse för föregående kalenderår,

25) handha övriga till nämndens verksamhetsområde hörande uppgifter.

I kommuns skolstadga kan bestämmas, att skolsekreteraren besluter om i 12 punkten angivna åtgärder.

88 §.

På grundskolråd ankommer:

1) att främja samarbete mellan skola och hem och anordna informations- och rådgivningsmöten för elevernas målsmän,

2) att framlägga förslag om utlåtanden i ärenden som berör skola och dess verksamhet; samt

3) att handha förvaltningen av skolan enligt direktiv av skolnämnden.

89 §.

Skolsekreterare skall under skolnämndens överinseende

1) leda och övervaka skolväsendet i distriktet samt verka för skolförhållandenas utveckling,

2) bereda och föredraga ärenden som skall behandlas av skolnämnden, såvida nämnden icke i särskilda fall annorlunda beslutat,

3) fungera som skolnämndens sekreterare om icke annorlunda bestämmes i skolstadgan,

4) tillse att skolnämndens beslut verkställs,

5) planera skolarbetets organisation samt årligen uppgöra förslag om ordnandet av undervisningen för samtliga läropliktiga,

6) leda och övervaka skolarbetet,

7) leda grundskolorådets arbete och verka för samarbetet mellan skola och hem,

8) ordna kurser och studiedagar för lärare och andra anställda vid skolväsendet,

9) vid behov taga del i anordnandet av centrala prov i skolorna,

10) följa och övervaka tjänsteinnehavarnas och övriga anställdas arbete,

11) fungera såsom ekonom för skolväsendet såvida icke annorlunda bestämts i skolstadgan,

12) årligen uppgöra och för skolnämnden framlägga förslag till budget för skolväsendet för följande kalenderår, såvida icke annorlunda bestämts,

13) handha informations- och kontaktverksamheten,

14) föra matrikel över lärare och elevhemsföreståndare enligt utfärdade anvisningar,

15) årligen uppgöra och för skolnämnden för godkännande framlägga berättelse över verksamheten under föregående år, samt

16) utföra övriga till hans verksamhet hörande uppgifter.

90 §.

Skolnämnd och grundskoloråd sammankallas av ordförande eller vid förfall för honom av viceordförande. Nämnden sammankallas vid behov och när skolinspektören eller minst tre medlemmar yrkar på sammanträde.

Skolnämnd och grundskoloråd besluter på vilket sätt kallelse till sammanträde skall utfärdas.

Grundskolorådet är beslutfört när mer än hälften av de röstberättigade medlemmarna är närvarande.

91 §.

Skolinspektören så ock skolläkare och skoltandläkare äger rätt att närvara och yttra sig vid skolnämnds och grundskoloråds sammanträde, förutom då ärende rör val av tjänsteinnehavare eller disciplinära åtgärder mot sådan.

92 §.

Mandattiden för lärarnas representanter i grundskolorådet sammanfaller med fullmäktiges mandattid.

Eleverna vid högstadieskola väljer representanter i grundskolorådet för ett läsår i sänder. Valmöte hålles i september och sammankallas av skolans rektor. Förhandlingarna ledes av en av mötet utsedd ordförande. Avskrift av valprotokollet tillställs grundskolorådet och skolnämnden.

14 kap.

Tjänsteinnehavare och deras åligganden.

93 §.

Vid grundskola finnes tjänster för klasslärare, specialiserade klasslärare, speciallärare, ämneslärare och lektorer.

Vid kommuns skolväsende skall finnas så många lärartjänster vid grundskola som antalet undervisningstimmar varaktigt förutsätter. Annan undervisning handhas av timlärare.

Då ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen så kräver, får vid kommuns grundskola, med landskapsstyrelsens tillstånd och i enlighet med vad kommunerna sinsemellan överenskommer, inrättas lärartjänst, vars innehavare är skyldig att fullgöra en del av sin undervisningsskyldighet i en eller flera grundskolor eller i landskapets skolor.

Till lärartjänst eller timlärares tjänst eller uppgift vid kommuns grundskola kan, med landskapsstyrelsens tillstånd och i enlighet med vad kommunerna sinsemellan avtalar, fogas skyldighet att fungera som huvudlärare eller övervaka kosthållet i en eller flera grundskolor.

94 §.

Vid skola för låg- och mellanstadiet med minst sex lärare eller där så annars prövas lämpligt kan inrättas specialiserade klasslärartjänster i

- 1) svenska och historia samt svenska och religionskunskap
- 2) biologi samt matematik eller geografi och
- 3) engelska eller engelska och finska. Dessa tjänster är förenade med skyldighet för läraren att undervisa även i andra läroämnena.

Där så prövas lämpligt kan andra tjänster för specialiserade klasslärare eller ämneslärare inrättas.

95 §.

Vid grundskolans högstadium kan finnas lektorstjänster i

- 1) svenska, historia och samhällskunskap,
- 2) svenska och religion,
- 3) religion, historia och samhällskunskap,
- 4) engelska och finska,
- 5) matematik, fysik och kemi, samt
- 6) geografi och biologi.

Vid grundskolas högstadium kan finnas lärartjänster i

- 1) engelska,
- 2) finska,
- 3) lant- och skogsbruk, samt trädgårds-skötsel,
- 4) handelsämnen,
- 5) tekniska ämnen,
- 6) träslöjd,
- 7) metallslöjd,
- 8) maskin och elektricitetslära,
- 9) huslig ekonomi,
- 10) textilslöjd,
- 11) gymnastik,
- 12) teckning,
- 13) musik,
- 14) allmänna ämnen, samt
- 15) en lärartjänst vars innehavare är studiehandleddare.

Vid tillräckligt antal timmar kan på högstadiet inrättas även andra lektors- och ämneslärartjänster.

96 §.

Timlärartjänster, vilka ej fortgående är behövligen inrättas tillsvidare. Beträffande

anställande av tillfälliga timlärare beslutes i samband med behandlingen av i 13 § nämnd årsplan.

Såsom auskultant kan antagas person som utbildar sig till lärare vid grundskola.

Auskultant får icke utan särskild orsak undervisa annat än i lärares närvaro. Dock kan för honom inrättas grupp som under lärares överinseende undervisas skilt.

97 §.

Vid skola med minst tre lärare skall en biträdande föreståndare förordnas som vid förfall för föreståndaren handhar dennes åligganden. Förordnandet gäller tillsvidare och kan återkallas då skäl därtill föreligger.

Högstadieskolas föreståndare benämnes rektor och biträdande föreståndare vid sådan skola prorektor.

Om skolor använder gemensamma skollokaler eller gemensam materiel och skolorna har särskilda föreståndare skall skolenämnden förordna en av föreståndarna att handha för skolorna gemensamma uppgifter.

I högstadieskola skall för varje klass utses en klassföreståndare. Till klassföreståndare förordnas en av klassens lärare, i allmänhet någon som har ett betydande antal lektioner i klassen. Klassföreståndarens uppgifter fastställs i instruktion enligt beslut av landskapsstyrelsen.

Med skolinspektörens samtycke kan även timlärare förordnas till klassföreståndare, om ett ändamålsenligt handhavande av uppgiften förutsätter detta.

98 §.

Om personal vid och föreståndare för elevhem gäller vad därom i riket är stadgat. Om elevhemsföreståndares åligganden stadgas i 101 §.

99 §.

Grundskollärare åligger att

- 1) medverka till elevernas fostran och därvid sträva till ett gott samarbete med hemmen,
- 2) bemöta eleverna vänligt, opartiskt och rättvist,
- 3) genom undervisningen främja utvecklingen av elevernas personlighet, främja hans personliga självständighet, sporra eleverna

till självverksamhet och leda dem till samarbete samt öva elevernas förmåga att bedriva studier,

4) övervaka elevernas uppförande och ordning i skolan och såvitt möjligt, på vägen till och från skolan,

5) vid behov taktfullt tillrättvisa eller bestraffa elev och övervaka verkställigheten av straff,

6) omsorgsfullt förbereda sig för lektioner och samvetsgrant fullgöra sin undervisning,

7) använda och utveckla undervisningsformer och arbetssätt som är lämpliga i olika undervisningssituationer,

8) förbereda, leda och granska övningar och skriftliga uppgifter och bedöma prov, utföra stadgad utvärdering och betygsättning.

9) övervaka eleverna under rasterna,

10) övervaka elevernas skolmältider och därvid undervisa dem i gott bordsskick,

11) följa fastställd läroplan, samt iakttaga skolans ordningsregler och föreståndarens anvisningar,

12) föra dagbok enligt utfärdade bestämmelser,

13) giva skolans föreståndare och skolenämnden de uppgifter och förteckningar de behöver rörande eleverna i klass där han är klasslärare eller klassföreståndare samt på godtagbara skäl bevilja elev i sådan klass tillstånd till frånvaro under högst två dagar i följd,

14) vid olycksfall taga vård om elev och vid behov ordna hjälp av hälsovårdare eller läkare,

15) på begäran rådgöra med målsman i frågor rörande fostran, undervisning eller understöd för eleven,

16) såvitt möjligt handha även annan lärarens uppgifter, om denne på grund av oförtussett laga hinder icke kan meddela undervisning och annan vikarie icke kan erhållas, likväl högst under tre arbetsdagar åt gången,

17) med omsorg handha skolans egendom,

18) deltaga i konferenser och möten sammankallade av skolans föreståndare, skolenämnden, grundskoloråd eller skolinspektören samt

19) utföra övriga på lärare ankommande uppgifter.

Lärare skall taktfullt och konfidentiellt behandla frågor rörande elevs härkomst, familj och liknande personliga omständigheter

och är skyldig att icke för utomstående yppa konfidentiella uppgifter från hälsoundersökningar, tester och andra fakta av samma natur som han i tjänsten får del av. Vad här sagts om lärare gäller i tillämpliga delar även timlärare och annan person som meddelar undervisning.

Lärare är skyldig att undervisa även vid annan kommunal eller landskapets skola på samma ort om hans undervisningsskyldighet icke kan fyllas vid hans egen skola.

Huvudlärare i olika undervisningsämnen skall antecknas i skolas årsplan och skall leda undervisningen i sitt ämne inom landskapets grundskolor, anordna studier och rådgivning för lärarna samt giva sakkunnig hjälp vid anskaffning av läromedel i sitt ämne.

Lärare som omhänderhar skolans audiovisuella materiel skall göra förteckning över materielen, tillse att den är i skick, förmedla beställningar av materiel till AV-centraler samt handleda lärarna i användningen av materielen.

Lärare i hemkunskap åligger att enligt stadgande i årsplanen övervaka kosthållet vid skolorna i högstadiedistriktet och äger härför inspektera verksamheten, handleda personalen bland annat i fråga om anskaffning av matvaror samt anordna kurser för personalen.

100 §.

Föreståndare för grundskola skall

- 1) leda och övervaka fostran och undervisningen i skolan, biblioteket samt kansliet, övervaka skolans elevbespisning och elevhem, främja lärarnas samarbete, tillse att god ordning råder samt bistå skolans lärare och elevhemsföreståndare i att upprätthålla ordning och arbetsro,
- 2) inom av skolenämnden utsatt tid till nämnden överlämna ett i samråd med lärarna utarbetat förslag till årsplan,
- 3) åhöra övriga lärarens undervisning under så många lektioner som motsvarar minst en femtedel av den tid varmed hans undervisningsskyldighet minskas samt föra auskulteringsbok,
- 4) vid behov sammankalla lärarna, timlärarna och elevhemsföreståndarna till möte, därvid föra ordet och tillse att avsluten protokollföres och verkställs,

- 5) delgiva skolans tjänsteinnehavare skrivelser och andra meddelanden från landshapsstyrelsen, skolinspektören och kommunala myndigheter,
- 6) vid oförutsett förfall för lärare eller elevhemsföreståndare tillses att på dem ankommande uppgifter fullgöres, högst under tre dagar, samt omedelbart därom underrätta skolnämnden,
- 7) då fara föreligger att epidemi utbryter, underrätta skolläkaren och skolnämnden samt, om skolan stänges, även skolinspektören,
- 8) på godtagbara skäl bevilja elev tillstånd till frånvaro från skolan under högst en vecka,
- 9) övervaka skolbyggnaderna, inventarierna, lösöret, belysning, uppvärmning, vädring och städning samt tillse att skolans omgivning är trivsam,
- 10) ansvara för skolans inventarier och föra förteckning över dem,
- 11) ansvara för skolans arkiv, samt elev- och inventarieförteckningar och övriga handlingar,
- 12) utarbeta de årsberättelser, statistiska uppgifter och andra rapporter som landshapsstyrelsen, skolinspektören eller kommunala myndigheter föreskriver samt på inom stadgade terminer tillställa dem vederbörande, samt
- 13) i övrigt främja skolväsendet och utföra de uppgifter som enligt lag, förordning och skolstadga ankommer på honom.

Finner föreståndare att person i skolans tjänst förfarit felaktigt eller på sådant sätt att det skadat skolan eller någon elev och kan rättelse icke annars vinnas, bör han anmäla därom till skolnämnden.

I skolstadga kan bestämmas att i 1 mom. 9, 10, 11 och 12 punkterna nämnda åligganden ankommer på annan lärare än föreståndaren, ävensom att en lärare kan utses att biträda föreståndaren vid utarbetandet av förslag till årsplan.

101 §.

Elevhemsföreståndare skall

- 1) leda och övervaka elevhemmet samt taga vård om eleverna,
- 2) utarbeta förslag till verksamhetsplan för elevhemmet och tillställa skolnämnden förslaget för godkännande,

- 3) organisera arbetet inom elevhemmet och tillse att det utföres med hjälp av personal och elever,
- 4) övervaka och i mån av möjlighet bistå eleverna då de utför sina hemuppgifter samt handleda dem i andra uppgifter, som ordnas i elevhemmet,
- 5) upprätthålla ordningen i elevhemmet,
- 6) intaga sina måltider tillsammans med eleverna,
- 7) vårda insjuknad elev och vid behov tillkalla hälsosystem eller läkare samt då fara föreligger att epidemi utbryter i elevhemmet, underrätta skolläkare och skolans föreståndare,
- 8) ansvara för elevhemsföreståndarens ekonomi i överensstämmelse med vad därom i skolstadgan föreskrives.
- 9) anställa tillfällig personal i arbetsavtalsförhållande vid elevhemmet,
- 10) ansvara för elevhemsföreståndarens inventarier och förråd av matvaror, samt
- 11) utföra andra åligganden som enligt lag, förordning, skolstadga eller för övrigt ankommer på elevhemsföreståndaren.

Elevhemsföreståndare tillkommer sex veckors semester under sommaren samt under annan tid en obruten veckovila under minst trettio timmar. Under den tid elevhemmet är i verksamhet bör han dessutom varje vardag erhålla minst fyra lediga timmar mellan klockan 8 och klockan 18. Han är icke skyldig att under den tid elevhemmet är i verksamhet finnas i elevhemmet under tiden mellan klockan 19 och klockan 7 oftare än i medeltal under två dygn av tre.

102 §.

Tillträdesdag och avgångsdag för tjänsteinnehavare är den 1 augusti. Avsked skall av giltig orsak beviljas även från annan tidpunkt. Lärare på indragningsstat är skyldig att mottaga erbjuden tjänst den första i månaden närmast efter det beslutet om erbjudande delgivits honom.

Tjänsteinnehavare som önskar avgå från tjänst skall skriftligen anhålla om avsked. Då avsked beviljats utfärdas för honom avskedsbrev, i vilket bör antecknas tjänstgöringstiden, tjänstledigheten och orsakerna till dem samt på begäran en bedömning av huru han handhaft tjänsten.

Lärare vid hjälpklass eller observations-

klass är skyldig att avgå från sin tjänst den 31 juli det kalenderår han fyller sextio år, såvida icke landskapsstyrelsen beviljat honom rätt att därefter kvarstå i tjänsten.

15 kap.

Kompetens.

103 §.

Den som utnämnes till lärare, timlärare eller elevhemsföreståndare eller som förordnas att under provtid handha lärartjänst skall ha fyllt tjugo år. Vid utnämning skall vidare beaktas vad i detta kapitel är stadgat om kön, språkkunskap och övrig kompetens.

Till tjänst skall icke utnämnas person, som har ett sådant handikapp eller lider av en sådan sjukdom som är till hinder för tjänsteutövningen.

104 §.

Vid grundskola med minst två lärare skall såvitt möjligt finnas lärare av vardera könet. Till tjänst såsom lärare i gymnastik för gossar bör endast manlig lärare utnämnas och till tjänst såsom lärare i gymnastik för flickor endast kvinnlig lärare.

105 §.

Den som utnämnes till innehavare av lärartjänst skall ha fullgjort till utbildningen hörande auskultering på svenska eller genom intyg från lärarutbildningsanstalt visa att han fullständigt behärskar detta språk.

Innehavare av annan tjänst skall på svenska ha erhållit för tjänsten erforderlig utbildning under minst ett läsår eller på svenska ha inhämtat grundskolans, mellanskolans eller folkskolans lärokurs eller ha ådagalagt att han fullständigt behärskar svenska.

106 §.

Kompetenskravet för klasslärartjänst på låg- och mellanstadiet är grundskol- eller folkskollärarexamen.

107 §.

Kompetenskravet för tjänst som specialiserad klasslärare på låg- och mellanstadiet är grundskol- eller folkskollärarexamen samt därutöver

1) en utvidgad kurs i tjänstens huvudämnen, vilken ingår i klasslärarutbildningen eller motsvarande kunskaper förvärvade särskilt för sig; eller

2) vitsord för filosofiekandidatexamen i tjänstens huvudämnen och särskilt föreskrivna kompletterande studier i dessa ämnen; samt

3) i 130 § folkskolförordningen (FFS 321/58) nämnt kompetensintyg för ämneslärartjänst i folkskola.

108 §.

Kompetenskravet för ämneslärartjänst i grundskola är ämneslärarexamen i undervisningsämnet eller kompetens för motsvarande lärartjänst vid statens läroverk, förutom examen i läroverkslagstiftning.

Ingår i ämneslärartjänst mer än ett undervisningsämne kräves ämneslärarkompetens i alla till tjänsten hörande ämnen.

109 §.

Kompetenskravet för ämneslärartjänst i annat språk än svenska är filosofiekandidatexamen eller kandidatexamen i de humanistiska vetenskaperna, och därvid med betyget cum laude approbatur i det språk vari undervisning meddelas samt stadgad auskultering i ämnet under två terminer. Kompetent är även folkskollärare med betyget cum laude approbatur i det språk vari undervisningen meddelas enligt fordringarna för filosofiekandidatexamen eller för motsvarande vederbörligen anordnad examen och som därtill har fullgjort stadgad auskultering i ämnet under en termin eller motsvarande tid.

110 §.

För ämneslärartjänster i slöjd och i teknik, i hemkunskap, i allmänna ämnen, i gymnastik, i teckning, i musik, i handelsämnen samt i lant- och skogsbruk samt trädgårdsskötsel gäller samma kompetenskrav som för motsvarande tjänster vid grundskola i riket.

111 §.

Kompetenskravet för lärartjänst i slöjd på låg- och mellanstadiet, till vilken icke hör undervisningsskyldighet i andra ämnen, är examen för motsvarande tjänst i riket eller

av landskapsstyrelsen från motsvarande utbildningsanstalt i annat nordiskt land godkänd examen.

112 §.

Kompetenskravet för lektorstjänst vid grundskola är för motsvarande tjänst i riket stadgade kompetensvillkor.

113 §.

Kompetenskravet för klasslärartjänst vid hjälpskola och speciallärartjänst är för motsvarande tjänst i riket stadgade kompetensvillkor.

114 §.

Intyg över i 107 § nämnd kompetens utfärdas i enlighet med vad i 124 § rikets grundskolförordning stadgas.

115 §.

Är klasslärartjänst förenad med särskild skyldighet att undervisa i slöjd eller i något annat ämne, kräves av sökande att han erhållit godkänt betyg i ämnet vid lärarutbildningsanstalt.

116 §.

Kompetenskravet för timlärare är för motsvarande lärar- eller lektorstjänst föreskrivna kompetensvillkor.

Kompetent för timlärartjänst är även den som genom intyg utfärdad av person eller inrättning, som godkänts av skolstyrelsen eller landskapsstyrelsen, visar att han innehar erforderliga kunskaper och färdigheter samt förmåga att undervisa.

117 §.

Den som genom examen eller utbildning förvärvat kompetens för lärartjänst vid grundskola i annat nordiskt land och innehar i 105 § stadgad kunskap i svenska skall anses kompetent för motsvarande lärartjänst i landskapet. Landskapsstyrelsen äger besluta därom, vilka lärartjänster som i detta avseende motsvarar varandra.

118 §.

Kompetenskravet för elevhemsföreståndartjänst av examen för lärare i huslig ekonomi eller av lärarutbildningsanstalt utfär-

dat kompetensintyg för elevhemsföreståndare.

119 §.

Interimistiskt samt såsom vikarie eller timlärare kan för högst ett läsår i sänder anställas person, som oaktat han ej uppfyller de kompetenskrav varom stadgas i detta kapitel, dock besitta tillräcklig kunskap och förmåga för att framgångsrikt kunna handha tjänsten.

120 §.

Kompetenskravet för tjänst som skolesekreterare är att sökande innehar kompetens för lärartjänst i grundskola, äger administrativ erfarenhet, har avlagt vitsord i pedagogik eller i pedagogik och didaktik eller pedagogisk ämbetsexamen samt därutöver avlagt mellersta vitsordet i skolförvaltning.

Kompetent som skolesekreterare då tjänsten är bisyssla, är den som är kompetent som lärare i grundskola och som avlagt vitsord i skolförvaltning samt i pedagogik, och äger tillräcklig administrativ erfarenhet.

16 kap.

Utnämning.

121 §.

Ledigförklarad tjänst besättes med ordinarie innehavare räknat från den 1 augusti.

Då tjänst icke kan besättas som ordinarie, besättes den interimistiskt till läsårets slut.

Formulär för utnämningens fastställas av landskapsstyrelsen.

122 §.

Lärartjänst eller elevhemsföreståndartjänst som skall besättas som ordinarie skall ledigförklaras att sökas i en tidning, som utkommer i landskapet samt i en annan svenskspråkig tidning. Ansökningstiden är minst 20 och högst 30 dagar. Kungörelsen skall ingå i vardera tidningen minst 15 dagar före ansökningstidens utgång, utgivningsdagen medräknad.

Tjänst ledigförklaras av skolnämnden.

Timlärartjänst, lärartjänst eller elevhemsföreståndartjänst som skall besättas interimistiskt, kan ledigförklaras på annat ändamålsenligt sätt.

123 §.

Sökande skall till ansökan foga

- 1) ämbetsbetyg,
- 2) erforderliga kompetensintyg, samt
- 3) matrikelutdrag eller i 143 § nämnd meritförteckning.

På yrkande av skolnämnden skall sökande förete utredning om sitt hälsotillstånd.

Bilagor som icke är original, bör vara till riktigheten bestyrkta. Om skolnämnd, eller skolinspektören så fordrar, skall sökanden förete originalbetyg för påseende. Ämbetsbetyg och matrikelutdrag skall vara utfärdade och meritförteckning bestyrkt högst sex månader före ansökningstidens utgång.

Ansökan skall tillställas skolnämnden. Den kan även insändas genom postens förmedling men skall då inlämnas till posten i så god tid, att den är skolnämnden tillhanda senast dagen för ansökningstidens utgång.

124 §.

Över sökandena skall uppgöras en förteckning i vilken de väsentligaste uppgifterna om deras skicklighet och lämplighet införes och vilken före valet skall delges skolnämndens medlemmar.

125 §.

Senast 14 dagar efter ansökningstidens utgång skall val förrättas. Tjänst kan likväl lediganslås på nytt, om kompetent person icke ansökt eller om skolinspektören samtycker därtill.

126 §.

Val av lärare eller elevhemsföreståndare skall omedelbart underställas skolinspektören för fastställelse. Härvid skall bifogas utdrag ur det vid valförrättningen förda protokollet, vari kungörelsen angående ledigförklarandet skall ingå och anteckning göras om i vilka tidningar och vilka dagar den publicerats, eller hur man annars förfarit, samt den i 124 § nämnda förteckningen och samtliga ansökningar jämte bilagor.

Har till ordinarie lärare utsetts person, som redan innehar fullmakt på lärartjänst vid grundskola inom landskapet skall vid underställandet av valet bifogas en av skolnämndens ordförande undertecknad fullmakt på tjänsten.

127 §.

Sökande som icke blivit vald till ordinarie tjänst, kan återtaga sin ansökan genom anmälan därom till skolinspektören inom sju dagar efter valet, valdagen oräknad.

128 §.

Skolinspektören skall ofördröjligen avgöra valärende, vid ordinarie besättande av lärartjänst eller elevhemsföreståndartjänst dock icke förrän på åttonde dagen efter valet, valdagen oräknad. Fastställer skolinspektören valet, skall denne förordna den valde att tillträda tjänsten samt underrätta den skolnämnd, som förrättat valet och skolnämnden i den kommun, där den valde är anställd, om beslutet.

Har den skickligaste och lämpligaste bland sökandena vid valet förbigåtts eller har vid detta eljest förfarit felaktigt i sådan mån att valet icke kan fastställas skall skolinspektören upphäva valet till den del det är felaktigt och återförvisa ärendet för att helt eller delvis ånyo handläggas samt, beroende på omständigheterna, föreslå att nytt val förrättas, att tjänsten ånyo ledigförklaras, att besättandet av tjänsten förfaller eller att annan åtgärd att rätta felet vidtages.

Återförvisar skolinspektören valärende skall han samtidigt meddela skolnämnden om de sökande som har återtagit sina ansökningar. Återtagen ansökan skall icke beaktas.

Avviker skolnämndens nya beslut från skolinspektörens förslag, skall det i detalj motiveras. Kan skolinspektören icke heller nu omfatta skolnämndens beslut, skall han underställa ärendet landskapsstyrelsen för avgörande. Härvid skall skolinspektören motivera sitt beslut.

129 §.

Sedan skolinspektören fastställt val, varigenom till ordinarie lärare utsetts person som redan innehar fullmakt på lärartjänst vid grundskola inom landskapet skall han tillställa skolnämnden i 125 § 2 mom. nämnd fullmakt vederbörligen undertecknad för att överlämnas till den valde.

130 §.

Lärare som icke tidigare erhållit fullmakt på lärartjänst vid grundskola, skall, innan

fullmakt utfärdas, för skolnämnden förete intyg över att han avlagt vitsord i skolförvaltning eller tidigare avlagt vitsord i folkskolförvaltning eller läroverkslagstiftning.

Vitsord i skolförvaltning, för vilken gäller av skolstyrelsen fastställda fordringar, kan avläggas för lägsta, mellersta eller högsta betyg. Examinator utses av skolstyrelsen eller av landskapsstyrelsen. Om avgift för examen stadgas särskilt.

131 §.

Då lärare fullgjort sin ettåriga provtjänstgöring skall skolnämnden pröva huruvida fullmakt bör utfärdas. Har läraren under provtiden varit underställd även annan skolnämnd, skall utlåtande av denna inbegäras.

Beslut i ärende angående fullmakt skall underställas skolinspektören för fastställelse. Har skolnämnd beslutat utfärda fullmakt skall en av ordföranden undertecknad fullmakt tillställas skolinspektören jämte protokollsutdrag. Förenar sig skolinspektören om beslut att utfärda fullmakt, skall fullmakten undertecknas och återsändas för att överlämnas till läraren. Har skolinspektören fastställt beslut, varigenom skolnämnd vägrat att utfärda fullmakt, skall beslutet delges läraren i den ordning som är stadgat för delgivning i förvaltningsärende.

132 §.

Vid val av föreståndare skall, där icke särskild orsak motiverar undantag, företräde ges åt ordinarie lärare.

Innan val av föreståndare förrättas, skall skolnämnd giva skolans lärare och samtliga timlärare tillfälle att vid lärarsammanträde gemensamt avge förslag.

Till biträdande föreståndare förordnar skolnämnden någon av skolans lärare, med iakttagande av vad i 1 och 2 mom. är stadgat.

17 kap.

Indragning av tjänst.

133 §.

Klasslärartjänst vid grundskola indrages då elevantalet sjunkit under i 154 § 1 mom. stadgad minimigräns.

Annan lärartjänst vid grundskola indrages, då innehavaren under två läsår i följd icke

har kunnat erbjudas mot undervisningskyldigheter svarande arbete, såvida icke landskapsstyrelsen i särskilt fall annorlunda besluter.

134 §.

Finnes i kommun två eller flera lärartjänster, av vilka en skall indragas, skall i första hand vakant tjänst indragas eller, om sådan icke finnes, den tjänst, vars innehavare förklarar sig samtycka till indragning av tjänsten, därefter den senast på provtid förordnade lärarens tjänst samt därefter av lärare med fullmakt den lärares tjänst, vars innehavare senast har utsetts eller överförs såsom ordinarie till tjänsten. Har flere än en lärare samtidigt utsetts, förordnats eller överförs till lärartjänst av samma slag, indrages den tjänst, vars innehavare har det minsta antalet tjänsteår inom skolväsendet och, om flere med samma antal tjänsteår finnes, den till åldern yngstes tjänst. Skulle sålunda vid skola med mer än en lärare endast lärare av samma kön kvarstå, skall i stället närmast följande tjänst indragas. Med tillstånd av landskapsstyrelsen kan avvikelser från i detta moment stadgad indragningsordning göras.

Innan kommuns fullmäktige besluter om indragning av lärartjänst eller elevhemsföreståndartjänst skall skolnämndens utlåtande inbegäras, såvida icke nämnden gjort framställning om indragningen.

Beslut om indragning av tjänst, som är besatt med ordinarie innehavare eller för provtid, skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

Beslut om indragning av tjänst träder i kraft den förstkommande 1 augusti efter det beslutet vunnit laga kraft.

135 §.

Gör stadgande i lag eller förordning, ändring av distriktsindelningen, ökning eller minskning av elevantalet eller annan orsak ombildning av tjänst erforderlig, besluter kommunens fullmäktige därom, sedan skolnämnden gjort framställning eller givit utlåtande i ärendet.

136 §.

Tjänsteinnehavare, vars tjänst indragits, överföres av kommunens styrelse till annan

tjänst i kommunen. Kan lärare med tjänstgöring vid samma skola, vilkas tjänster indragits och vilka är gifta med varandra, icke överföras till tjänstgöring vid en och samma skola, skall kommunens styrelse anmäla dessa lärare hos landskapsstyrelsen för överföring till annan kommun, såvida de önskar det. Av synnerligen vägande orsak, kan landskapsstyrelsen överföra annan lärare, vars tjänst indragits, till tjänst i annan kommun, ehuru vakant tjänst finnes i hans kommun. Finner landskapsstyrelsen icke skäl till sådan överföring, skall kommunens styrelse därom underrättas.

Tjänsteinnehavare kan icke överföras till tjänst för vilken han icke uppfyller kompetenskraven.

För sådan lärartjänst, vars innehavare huvudsakligen skall undervisa elever i grundskolans första, andra eller tredje årskurs, är även den kompetent som innehar förutvarande lärares vid lägre folkskola kompetens.

Då på provtid förordnad lärares tjänst indrages, överföres han till annan tjänst på sätt som i 1 mom. är stadgat och fortsätter sin provtjänstgöring.

137 §.

Då hos landskapsstyrelsen anmälan har gjorts om tjänsteinnehavare, som skall överföras till annan kommun, eller då överföring genom landskapsstyrelsens förmedling kan emotes, kan landskapsstyrelsen förordna att vissa tjänster tillsvidare icke skall besättas eller att tjänster av visst slag under angiven tid icke skall besättas med ordinarie innehavare.

138 §.

Önskar vid ombildning av tjänst flere kompetenta lärare erhålla samma tjänst, avgör kommunens styrelse, med beaktande av vad skolans fördel kräver och vad som är skäligt vem som skall erhålla tjänsten. Skall vid ombildning av tjänst lärare överföras till tjänstgöring vid annan skola skall stadgandena i 134 § 1 mom. i tillämpliga delar iakttagas.

18 kap.

Disciplinära åtgärder.

139 §.

Har tjänsteinnehavare gjort sig skyldig till fel eller försummelse, som icke påkallar

vidtagande av disciplinära åtgärder, kan skolnämnden eller skolinspektören, efter att ha hört vederbörande, tilldela honom skriftlig anmärkning, varom anteckning skall göras i skolnämndens protokoll. Låter han sig icke rätta, kan skolinspektören skrida till disciplinära åtgärder.

140 §.

Skolinspektören skall uppgöra protokoll över undersökning, som har verkställts i disciplinärende. Förhör skall hållas i närvaro av ojävig person.

Yrkande på bestraffning skall skriftligt föreläggas skolnämnden.

Innan skolnämnd fattar beslut, skall den bereda vederbörande tillfälle att avgiva skriftlig förklaring samt, då skäl därtill föreligger höra honom muntligt.

Skolnämnds beslut skall bevisligen genom protokollsutdrag delgivas den som saken berör samt skolinspektören. Då grundskolråd finnes vid skolan skall även detta underrättas om beslutet.

141 §.

Har grundskolråd erhållit kännedom om sådant beteende eller sådan försummelse hos tjänsteinnehavare som kan föranleda anmärkning, disciplinärt förfarande eller åtal, skall rådet ofördröjligen skriftligen underrätta skolnämnd därom.

142 §.

Har lärare gjort sig skyldig till sådant förfarande att han enligt 65 § landskapslagen om folkskolväsendet (23/58) bör avhållas från tjänsteutövning, skall skolnämnden vidtaga de åtgärder ärendet påkallar. Beslut om avhållande från tjänsteutövning skall omedelbart underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

143 §.

Meritförteckning för tjänsteinnehavare skall uppgöras enligt formulär, varom landskapsstyrelsen besluter.

Angående de sakuppgifter, som skall upptagas i meritförteckning, gäller i tillämpliga delar vad i matrikelförordningen den 30 april 1964 (FFS 215/64) är stadgat om matrikel och matrikelutdrag.

19 kap.

Landskapsunderstöd.

144 §.

Kommun tillkommande årligt understöd i överensstämmelse med stadgandena i 26 § 1—4 mom. rikets grundskollag skall sökas hos landskapsstyrelsen före utgången av augusti månad följande kalenderår, vid äventyr att kommunen går sin rätt till understöd förlustig, såvida icke laga hinder visas eller landskapsstyrelsen i särskilt fall prövar skäligt att bevilja undantag.

145 §.

Angående ansökningstid för annat landskapsunderstöd bestämmer landskapsstyrelsen.

146 §.

Landskapsstyrelsen besluter på ansökan om i 26 § 3 mom. rikets grundskollag avsett tilläggsunderstöd till kommuner, vilkas kostnader för skolväsendet eljest skulle bli va oskäligt betungande, varvid stadgandena i 29 och 30 §§ grundskollagen skall beaktas.

147 §.

För utgifter under det löpande året erlägges i slutet av varje månad i förskott på det understöd, som med stöd av 26 § rikets grundskollag utgår för lärares och elevhemsföreståndares löner, ett belopp, som i det närmaste motsvarar den andel som belöper sig på de avlöningar, vilka skall betalas i slutet av nämnda månad och början av den följande, samt på arbetsgivares socialskyddsavgifter för dem.

På ansökan har kommun rätt att för andra än i 1 mom. nämnda till understöd berättigande driftsutgifter under det löpande året i förskott på understöd erhålla mellan 80 och 90 procent av det belopp som landskapsstyrelsen beräknar motsvara understödet till kommunen för det år, för vilket förskottet bestämmes. Detta förskott erlägges i två enligt huvudregeln lika stora rater i februari och augusti, efter den 20 i nämnda månader.

Understiger förskott, som för föregående kalenderår erlagts till kommun, väsentligen det landskapsunderstöd som beräknats på

grundval av till landskapsstyrelsen inkommen redovisning för understöd, kan landskapsstyrelsen erlägga ett skäligt belopp i tilläggsförskott, likväl ej mera än 5 procent av de utgifter, för vilka förskott enligt 2 mom. erlägges.

148 §.

För bestämmande av i 26 § 2 mom. rikets grundskollag nämnda genomsnittliga driftsutgifter skall kommun årligen senast inom april månad tillställa landskapsstyrelsen på bokslutet baserade uppgifter om driftsutgifterna för grundskolan under föregående år.

Landskapsstyrelsen besluter om storleken av i 1 mom. nämnda genomsnittliga driftsutgifter.

149 §.

Ansökan om i 24 § rikets grundskollag nämnda byggnadsbidrag och amorteringslån för uppförande av skolbyggnad och för grundförbättring samt för grundanskaffning av inventarier och undervisningsmateriel skall inlämnas till landskapsstyrelsen senast inom kalenderåret närmast efter det byggnad mottagits i färdigt skick eller grundanskaffning gjorts vid äventyr att kommunen går sin rätt till understöd förlustig, såvida ej laga hinder visas.

150 §.

Vid beräkning och beviljande av landskapsbidrag och amorteringslån för byggnadskostnader och för grundanskaffning av inventarier och undervisningsmateriel vid låg- och mellanstadieskola som är gemensam för flera kommuner tillämpas stadgandena i 25 § och 78 § landskapslagen om folkskolväsendet.

Angående högstadieskola gäller stadgandena i 18 § och 29 § grundskollagen.

151 §.

Av beviljade byggnadsbidrag och lån utbetalas till kommunen på rekvisition 25 procent då byggnadsarbetet påbörjats, 50 procent då byggnaden står under vattentak och återstoden, då byggnaden konstaterats vara färdig och uppförd enligt fastställda rit-

ningar och arbetsbeskrivningar och mottagits av kommunen samt redovisningen för byggnadskostnaderna granskats och godkänts. Är byggnadsarbetets normalpris minst en miljon mark, eller prövar landskapsstyrelsen av annan orsak så skäligt, kan återstående 25 procent erläggas i flera delar, likväl så att minst 5 procent blir inestående till dess slutredovisningen godkänts.

Såvida icke särskilda orsaker annat föranleder, anses byggnadens uppförande ha påbörjats, då gjutningen eller uppförandet av byggnadens grund begynt.

Av understöd för förbättring utbetalas 25 procent då arbetet påbörjats, 50 procent då ungefär tre fjärdedelar av arbetet utförts, och återstoden då arbetet mottagits i färdigt skick och redovisningen för kostnaderna godkänts.

Byggnadsunderstöd för kommun hörande till första eller andra bärkraftsklassen kan på ansökan enligt landskapsstyrelsens prövning erläggas i förskott i sådan ordning som arbetets framskridande och finansiering förutsätter.

Understöd för grundanskaffning av inventarier och undervisningsmateriel utbetalas på rekvisition, sedan anskaffningen slutförts enligt fastställd plan samt redovisningen granskats och godkänts. Kommun kan enligt prövning såsom förskott erhålla högst 90 procent i två rater.

152 §.

Överlåtes skolbyggnad för att användas till annat ändamål eller förstöres den genom brand, och nödgas kommun till följd därav uppföra ny skolbyggnad, beviljas bidrag och lån för denna beräknade endast på skillnaden mellan den gamla byggnadens värde och nybyggnadskostnaderna beräknade enligt gällande normalpris. Har kommunen till landskapet återbetalat en mot bidraget svarande del av den gamla byggnadens värde, skall denna andel beaktas vid bestämmandet av det nya byggnadsunderstödet.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller även när landskapsunderstöd beviljas för grundanskaffning av inventarier och undervisningsmateriel.

153 §.

Skolinspektören äger rätt att till påseende erhålla kommuns bokföringsböcker, verifierkat och övriga handlingar, av vilka använd-

ningen av beviljat landskapsunderstöd framgår, ävensom arbets-, konstruktions- och specialritningar, hållfasthetsberäkningar och övriga handlingar rörande byggnadsarbete, som skall utföras med landskapsunderstöd. Kopior av dessa handlingar skall på begäran tillställas landskapsstyrelsen utan avgift.

Av särskild orsak kan landskapsstyrelsen ålägga kommun att för i 1 mom. avsett byggnadsarbete låta utarbeta detaljerad utredning angående arbetets tekniska utförande eller dess ekonomiska planering.

154 §.

I skoldistrikt för grundskolans låg- och mellanstadium skall finnas minst följande antal barn, vilka skall intagas i skolan, innan kommunen är berättigad att erhålla landskapsunderstöd:

- 1) för avlöning av lärare vid skola med en lärare tretton;
- 2) för avlöning av den andra läraren vid skola med två lärare tjugio;
- 3) för avlöning av den tredje läraren vid skola med tre lärare fyrtio;
- 4) för avlöning av den fjärde läraren vid skola med fyra lärare åttio;
- 5) för avlöning av den femte läraren vid skola med fem lärare etthundratio;
- 6) för avlöning av den sjätte läraren vid skola med sex lärare etthundrafyrtio; och
- 7) för avlöning av den senast anställda läraren vid skola med flera lärare trettio för varje klasslärare eller specialiserad klasslärare med undantag av en.

Har för avlöning av ovan i 1 mom. 2 eller 3 punkten avsedd lärare vid grundskolans låg- och mellanstadium eller vid egentlig folkskola som har föregått denna, tidigare beviljats landskapsunderstöd, indrages detta icke med stöd av sagda punkter om det elevantal, som avses i 2 punkten är minst sexton eller det elevantal, som avses i 3 punkten, är minst trettiofem. Landskapsstyrelsen kan av särskild orsak medgiva undantag från ovan i denna paragraf stadgade elevantal. Har landskapsunderstöd redan tidigare beviljats för avlöning av lärare vid grundskolans låg- och mellanstadium eller vid egentlig folkskola, indrages understödet icke, såvida icke elevantalet under tre på varandra följande läsår har underskridit ovan nämnda antal.

155 §.

Förutsättning för erhållande av landskapsbidrag för avlönande av ledare för i 74 § nämnd fritidsverksamhet för ungdom är att minst åtta i nämnda paragraf avsedda deltagare eller i fråga om specialskola eller -klass minst fem deltagare anmält sig till verksamheten. Bidrag utgår så länge minst fyra personer regelbundet deltagar.

156 §.

Landskapsunderstöd erlägges för skäliga kostnader.

Landskapsstyrelsen utfärdar föreskrifter angående

- 1) anskaffning, vård och användning av inventarier, läromedel och skolbibliotek;
- 2) läroböcker;
- 3) skolskjutsning, ledsagning och inkvartering samt bidrag;
- 4) elevhem;
- 5) driftsutgifterna i 26 § 2 mom. 2 punkten rikets grundskollag;
- 6) kostnaderna för grundskolor i övrigt.

157 §.

Landskapsstyrelsen utfärdar anvisningar om den utredning som skall bifogas ansökan om landskapsunderstöd samt fastställer blankettformulär.

20 kap.

Sökande av ändring.

158 §.

I beslut av skolnämnd eller skolinspektör sökes ändring genom skriftliga besvär, i fråga om beslutets ändamålsenlighet hos landskapsstyrelsen, och i fråga om dess laglighet hos skolstyrelsen. Skall beslut fastställas av skolinspektören, börjar besvärstiden den dag beslutet har blivit fastställt, i ärenden rörande vägran att utgiva fullmakt eller återkallande av förordnande på provtid dock först vid delgivningen av skolinspektörens beslut.

Då i 1 mom. avsedda besvär gäller besluts laglighet kan de ingivas även till landskapsstyrelsen, vilken skall sända dem till skolstyrelsen jämte skolinspektörens utlåtande.

159 §.

I grundskolrådets beslut sökes ändring genom skriftliga besvär hos skolnämnden inom fjorton dagar, räknat från den dag då beslutet fattades. I skolnämnds beslut, varigenom besvär över grundskolrådets beslut har avgjorts kan ändring icke sökas.

160 §.

Skolinspektören tillkommer rätt att anföra besvär över skolnämnds beslut i disciplinära ärenden rörande tjänsteinnehavare.

161 §.

Över skolnämnds beslut rörande val av lärare eller elevhemsföreståndare samt över skolinspektörens beslut om fastställelse av val får ändring sökas endast om beslutet icke har tillkommit i laga ordning eller om beslutet eljest strider mot lag eller förordning.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller även skolnämnds beslut rörande val av skolföreståndare.

Skriftlig anmärkning med anledning av skolnämnds beslut i ärende som avses i 1 mom. kan göras hos skolinspektören inom sju dagar från valförrättningen, valdagen oräknad.

162 §.

Besvär kan icke anföras över beslut om i 139 § avsedd anmärkning samt om förordnande av vikarie, interimistisk tjänsteinnehavare eller timplärare.

Över bedömning av elev eller disciplinär åtgärd mot elev, likväl med undantag för relegering, kan ändring icke sökas genom besvär.

163 §.

Över landskapsstyrelsens beslut om utnämning av lärare eller elevhemsföreståndare, indragning av tjänst eller överföring av tjänsteinnehavare till annan tjänst kan ändring icke sökas. Besvär rätt föreligger icke heller i fråga om landskapsstyrelsens eller skolstyrelsens avgörande av besvär över beslut, som har fattats av kommuns skolnämnd, eller angående besvär över skolinspektörens beslut om återkallande av för-

ordnande av interimistisk tjänsteinnehavare eller vikarie eller om befrielse från läroplikt eller relegering från skola. Över landskapsstyrelsens eller skolstyrelsens beslut i disciplinärt ärende, som gäller tjänsteinnehavare vid grundskola, kan besvär dock anföras, såvida tjänsteinnehavaren genom beslutet tilldelats strängare straff än varning.

164 §.

Oaktat besvär anförts kan annat beslut än sådant, som gäller disciplinär bestraffning gå i verkställighet, såvida icke den myndighet, hos vilken besvär har anförts, förbjuder verkställigheten. Skall beslut underställas skolinspektören eller landskapsstyrelsen för fastställelse kan det icke verkställas förrän det har blivit fastställt.

165 §.

Stadgandena om kommunala besvär skall äga tillämpning på ändringssökande över kommunal myndighets beslut som avser elevs skolgång inom främmande distrikt, emottagande av elev i elevhem, antagande eller avskedande av andra tjänsteinnehavare än lärare, timlärare och elevhemsföreståndare, samt över sådant skolnämndsbeslut som enligt vad därom är särskilt stadgat skall underställas kommunens styrelse för prövning.

Mariehamn, den 24 juni 1976.

21 kap.

Övergångsstadganden.

166 §.

Genomgången grundskolkurs medför samma kompetens för tjänst eller befattning eller för inträde i läroanstalt som genomgången folkskolkurs eller mellanskolkurs, ifall icke särskilda fordringar föreskrivits i fråga om kurser och vitsord i grundskolans ämnen.

167 §.

Angående inbördes motsvarighet mellan genomgångna lärokurser i olika årskurser vid läroverk och grundskola gäller i tillämpliga delar vad därom är stadgat i fråga om läroverk och folkskola.

Nionde årskursen i grundskolan motsvarar i fråga om fullgörandet av läroplikten fram till den 31 juli 1980 en årskurs vid facklig läroanstalt, i vilken meddelas undervisning under minst lika många timmar.

168 §.

Skolstadga för kommun skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse senast inom sex månader efter det landskapsstyrelsen granskat kommunens skolplan.

Bestämmelserna i tidigare fastställd folkskolstadga är gällande såsom skolstadga för kommun till dess ny skolstadga fastställts, i den mån de icke strider mot stadganden i lag eller förordning.

Lantråd ALARIK HÄGGBLM

Lagberedningschef Christer Jansson

INNEHALLSFÖRTECKNING:

	Sid.
I avd. Allmänt	
1 kap. Allmänna stadganden	101
II avd. Skolarbetet och eleverna	
2 kap. Undervisningen	102
3 kap. Läropliktiga barn och elever	105
4 kap. Understöd till elever	108
5 kap. Fastigheter och lösöre	109
III avd. Särskilda verksamhetsformer	
6 kap. Specialundervisning	110
7 kap. Elevhem	111
8 kap. Verksamhet under sommaren	112
9 kap. Fritidsverksamhet för ungdom	112
10 kap. Försöksverksamhet	113
11 kap. Sammanträden och möten	113
IV avd. Kommunal organisation	
12 kap. Skoldistrikt och skolstadga	114
13 kap. Skolförvaltningen i kommun	114
V avd. Tjänsteinnehavares ställning	
14 kap. Tjänsteinnehavare och deras åligganden	116
15 kap. Kompetens	120
16 kap. Utnämning	121
17 kap. Indragning av tjänst	123
18 kap. Disciplinära åtgärder	124
VI avd. Landskapets uppgifter	
19 kap. Landskapsunderstöd	124
VII avd. Särskilda stadganden	
20 kap. Sökande av ändring	127
21 kap. Övergångsstadganden	128

Nytryck den 8 oktober 1982.
Nr 28, utgiven från tryckeriet den 18 augusti 1976.
Mariehamn 1976. Ålands Tidnings-Tryckeri Ab